

**GHID
PENTRU ELABORAREA UNUI
PROGRAM DE MENTORAT
PRIVIND ACCESUL FEMEILOR
LA JUSTIȚIE
PENTRU PROFESIONIȘTII DIN
DOMENIUL JURIDIC**

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

GHID
PENTRU ELABORAREA UNUI PROGRAM DE
MENTORAT PRIVIND ACCESUL
FEMEILOR LA JUSTIȚIE
PENTRU PROFESIONIȘTII DIN
DOMENIUL JURIDIC

Elaborat de Zora Csalagovits și Elisabeth Duban

Decembrie 2019

CUPRINS

INTRODUCERE	5
OBIECTIVE	6
PROCES ȘI METODOLOGIE	7
Începerea unui proces de mentorat Pas-cu-Pas.....	9
CONȚINUT MODEL PENTRU PROGRAMUL DE MENTORAT	11
Cursul 1: Introducere: să ne cunoaștem reciproc și stabilirea obiectivelor.....	16
Cursul 2: Ce legătură are „accesul femeilor la justiție” cu mine?.....	18
Cursul 3: „Justiția este oarbă” nu înseamnă „oarbă față de gen”!.....	21
Cursul 4: Explorarea barierelor în calea justiției pentru femei.....	24
Cursul 5: Accesul la justiție în cazurile de violență împotriva femeilor.....	28
Cursul 6: Aplicarea legislației internaționale privind drepturile femeilor în instanțele de judecată naționale.....	32
Cursul 7: Lucrul cu jurisprudența.....	34
Cursul 8: Ce se poate face pentru a elimina stereotipurile de gen din procesele judiciare?.....	38
Cursul 9: Utilizarea practicilor sensibile la dimensiunea de gen în viața reală.....	41
Cursul 10: Evaluare, pașii următori și încheiere.....	43
RESURSE SUPLIMENTARE PENTRU ELABORAREA CURSURILOR DE MENTORAT	44
ANEXE	
(1) Formular de raportare a cursului de mentorat (pentru mentori).....	48
(2) Formular de evaluare finală a mentoratului (pentru persoanele mentorate).....	50
(3) Formular de raportare finală a mentoratului (pentru mentori).....	53

INTRODUCERE

Garantarea accesului egal al femeilor la justiție este o prioritate esențială pentru Consiliul Europei, pentru a asigura egalitatea de gen în toate statele membre. Unul dintre cele șase domenii focale strategice pentru activitatea Consiliului Europei în perioada 2018-2023 este abordarea faptului că „inegalitățile economice și sociale persistente între femei și bărbați, prejudecățile de gen și stereotipurile de gen, au ca rezultat accesul inegal al femeilor și al bărbaților la justiție”¹. În acest scop, Consiliul Europei a susținut o serie de studii privind barierele în calea justiției, cu care femeile se confruntă, în mod frecvent, și au convocat mai multe conferințe ale experților.

În cadrul proiectelor specifice privind Accesul Femeilor la Justiție în cele șase țări ale Parteneriatului Estic (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina), Consiliul Europei și-a concentrat atenția asupra dezvoltării unor instrumente pentru practicienii în domeniu, în scopul îmbunătățirii competențelor acestora, pentru îmbunătățirea sistemelor de justiție în cadrul cărora aceștia își desfășoară activitatea. Resursele cheie elaborate până în prezent, în cadrul acestui proiect, sunt:

- ▶ Manual de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție (2017)²
- ▶ Cursul online pe tema *Accesului la Justiție pentru Femei* în cadrul platformei HELP³ [Formarea Juriștilor în domeniul Drepturilor Omului].
- ▶ Studii de țară privind barierele, căile de atac și bunele practici pentru Accesul Femeilor la Justiție: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova, Ucraina (2017)
- ▶ Fișă informativă privind accesul femeilor la justiție - *Accesul Femeilor la Justiție: Ghid pentru Practicienii în Domeniul Dreptului* (2018)⁴

Prezentul Ghid reprezintă următorul pas în cadrul proiectului *Accesul Femeilor la Justiție*. **Ghidul este un instrument care susține dezvoltarea unui program de mentorat** pe tema accesului egal la justiție pentru femei. Programul de Mentorat este conceput pentru a spori învățarea continuă a practicienilor din sectorul justiției, cu precădere a judecătorilor și procurorilor.

1. Strategia pentru egalitatea de gen a Consiliului Europei pentru perioada 2018-2023
2. [https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#{"14965347":{0}}](https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#{)
3. <http://help.elearning.ext.coe.int>
4. <https://rm.coe.int/factsheet-womens-access-to-justice/16808ff44e>

OBIECTIVE

Programul de Mentorat este destinat să construiască puntea între materialul prezentat în manualul de formare și cursul HELP online, și tipurile de acțiuni pe care procurorii și judecătorii le pot întreprinde în activitatea pe care o desfășoară. Având o abordare diferită față de cea utilizată în predarea tradițională la clasă, cursuri sau manuale, metodologia de mentorat își propune să stabilească o legătură între teoriile privind accesul la justiție, dreptul internațional în domeniul drepturilor omului și practica zilnică a practicienilor în domeniu, cu o atenție deosebită asupra domeniilor specifice în care sunt întâlnite frecvent dificultăți. Mentoratul angajează „cursantul” (persoana mentorată) în direcționarea procesului de învățare, astfel încât acesta să fie foarte relevant pentru propria sa experiență de muncă.

Prin utilizarea acestui Ghid, procesul de mentorat le va permite persoanelor mentorate să se concentreze asupra a trei aspecte ale îmbunătățirii accesului femeilor la justiție:

- ▶ asocierea conceptelor abstracte cu munca lor de zi cu zi;
- ▶ referirea la dreptul internațional în cauzele interne;
- ▶ identificarea și reacționarea la stereotipurile de gen și prejudecățile de gen în practica juridică.

Prin reflectarea asupra modului în care justiția sensibilă la dimensiunea de gen poate funcționa în practica proprie a persoanelor mentorate, aceștia vor:

- ▶ dezvolta noi valori, în special puncte de vedere sensibile la dimensiunea de gen privind accesul la justiție;
- ▶ deveni ambasadori/ambasadoare pentru a face practica juridică mai accesibilă pentru femei;
- ▶ contribui la consolidarea competențelor altor profesioniști din domeniul juridic pentru a asigura accesul egal la justiție pentru femei și bărbați (fie printr-un mentorat suplimentar - informal sau formal - fie ca modele de urmat în profesiile lor).

PROCES ȘI METODOLOGIE

Ce este mentoratul? Cine este un mentor?

Mentoratul este un concept care este înțeles și interpretat în multiple moduri în diverse sectoare ale educației. Aceste diferențe se manifestă mai ales în *calitatea relației* dintre mentor și persoana(ele) mentorată(e), *metodologia utilizată și rezultatul general* preconizat al procesului de învățare. Cu toate acestea, în mod obișnuit, este agreat faptul că mentoratul constă, în esență, în **a susține oamenii să învețe și să se dezvolte mai eficient decât ar face-o singuri.**

În acest proiect privind *Accesul Femeilor la Justiție*, definim mentoratul ca o formă de comunicare de susținere între un mentor și un alt practician din domeniul juridic, facilitând reflecția și lărgind conștientizarea cu privire la o abordare sensibilă la dimensiunea de gen în sectorul justiției. Prin urmare, mentorul trebuie să poată vedea conexiunea dintre subiect și implicațiile practice ale acestor teorii, în activitatea de zi cu zi a persoanei mentorate. Aceștia trebuie să aibă capacitatea de a asculta și de a pune întrebări care oferă suport persoanelor mentorate în ceea ce privește identificarea cursului acțiunii pe care ar putea-o întreprinde, pentru a-și dezvolta activitatea și abordarea privind sensibilitatea la dimensiunea de gen.

Un alt aspect important al procesului este faptul că mentorul este o persoană externă; mentorul nu este implicat, în mod direct, în activitatea de zi cu zi a persoanei mentorate, dar acesta este responsabil să susțină și să încurajeze persoanele mentorate să își atingă propriile obiective individuale. Mentorul este un tovarăș într-o călătorie de învățare.

Mentoratul este un instrument puternic deoarece:

- ▶ Acesta creează spațiu pentru dialog și reflecție;
- ▶ Acesta este centrat pe oameni;
- ▶ Acesta promovează parteneriatul egal în procesul de învățare;
- ▶ Acesta facilitează un schimb profesional de înaltă calitate pe un anumit subiect datorită aceleiași abordări sectoriale;
- ▶ Acesta permite flexibilitate în ceea ce privește adaptarea la nevoile persoanei mentorate,
- ▶ Acesta este individual - fiecare relație va fi unică pentru cele două persoane implicate;
- ▶ Acesta este suplimentar altor măsuri de învățare.

Cum se realizează mentoratul

Competențe și experiențe necesare unui mentor:

- ▶ Know-how sectorial - mentorul trebuie să fie familiarizat cu procesele și contextul din cadrul sectorului justiției din regiune/propria țară;
- ▶ Credibilitate - mentorul trebuie să aibă credibilitate personală și profesională. Aceasta se referă în principal la conexiunile personale și experiențele profesionale în domeniul justiției;
- ▶ Capacitatea de a crea un spațiu sigur și de a împuternici - mentorul trebuie să aibă capacitatea de a crea un mediu de lucru în care persoanele fizice pot să reflecte în siguranță asupra propriilor lor prejudecăți și se simt împuterniciți să propună idei noi pentru practica lor;
- ▶ Conștientizarea de sine - un mentor trebuie să aibă o bună înțelegere a propriilor forțe și a nevoilor de dezvoltare pentru a putea să ofere suport altora în învățarea lor;
- ▶ Accesibilitate - mentorul trebuie să fie dispus și capabil să aloce suficient timp persoanelor mentorate pentru a oferi suport și îndrumare;
- ▶ Comunicare - mentorul necesită bune abilități de comunicare și ascultare și să fie capabil să înțeleagă ideile și sentimentele celorlalți;
- ▶ Deschidere și empatie - mentorul trebuie să fie deschis către noi moduri de a face lucrurile și diferite moduri de lucru și să fie capabil să empatizeze cu persoanele mentorate.

Diferența dintre profesor și mentor

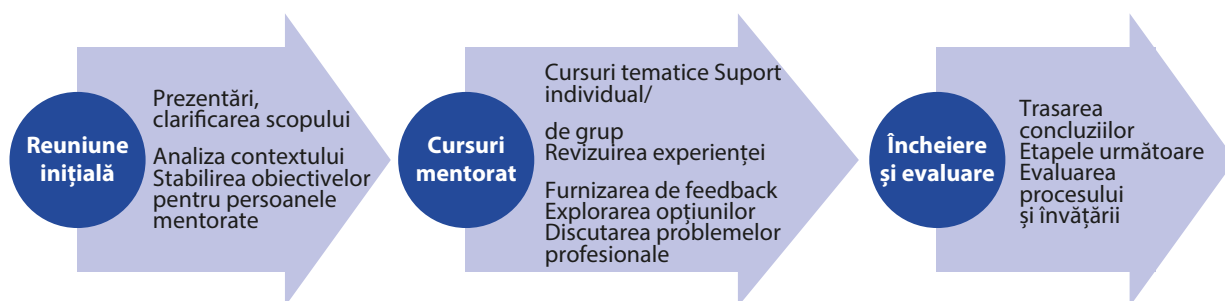
Predarea înseamnă cunoaștere, mentoratul înseamnă experiență.

	Profesor	Mentor
Persoană fizică/grup	Comunicarea cu grupuri de Cursanți	Mai ales 1 la 1, uneori cu un grup mic de persoane
Recunoaștere	Note, diplomă	Fără note, certificat
Motivație	Participare obligatorie/voluntară	Participare auto-motivată
Învățare	Transmiterea cunoștințelor și informațiilor prin instrucțiuni și explicații	Informații completate de învățarea din experiență și reflecție; există o partajare între cele două, deoarece mentorii se străduiesc să ajute persoanele mentorate să se dezvolte în calitate de colegi.
Accente	Accentele sunt pe ce trebuie făcut și cum trebuie făcut pentru a atinge scopul stabilit.	Accentele țin mai mult de aplicarea cunoștințelor în practică. Nu doar cum se face un anumit lucru, ci și de ce este util ca acesta să fie făcut în acest mod.
Dinamica dintre cursant-profesor/mentor	Ierarhie prestabilită	Parteneriat egal între mentor și persoana mentorată
Cuprins	Conținut standardizat	Conținut construit în funcție de nevoile persoanei mentorate
Evaluare	Evaluare externă, examinare	Autoevaluare

Procesul de mentorat

În cadrul acestui proiect, a fost conceput un model de proces de mentorat, cu pași și îndrumări specifice. Cu toate acestea, este important să se aibă în vedere flexibilitatea procesului și adaptarea necesară la nevoile persoanelor mentorate. Pașii servesc drept ghiduri și recomandări, puncte de trecere care urmează a fi utilizate în funcție de context și posibilități.

Următoarele etape constituie baza procesului de mentorat:

Stabilirea obiectivelor pentru persoanele mentorate

Obiectivele procesului de mentorat trebuie să fie specifice și realiste, agreate, în mod clar, la începutul procesului.

Un exemplu de obiectiv poate fi: Pe parcursul procesului de mentorat, persoana mentorată trebuie să învețe să recunoască conexiunile dintre activitatea sa zilnică în ceea ce privește cazurile și standardele Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

Calendar (aproximativ opt luni)

Procesul de mentorat este conceput să dureze aproximativ **opt luni** pentru a asigura învățarea maximă. Ședințele de mentorat trebuie programate cel puțin o dată pe lună pentru o curbă de învățare fără întreruperi. Cursurile propuse pot fi reorganizate și/sau reluate, în cazul în care este necesar. Unele subiecte pot necesita mai mult timp, nu doar un singur curs de mentorat.

Demararea unui proces de mentorat pas cu pas

1. Înțelegeți, gestionați așteptările și stabiliți un teren comun

Atunci când vă întâlniți pentru prima dată cu persoana mentorată, faceți-o să se simtă confortabil, explicându-i rolul dumneavoastră și scopul Programului de Mentorat.

Răspundeți la orice întrebare pe care o poate avea cu privire la procesul de mentorat.

Explicați-i care sunt așteptările dumneavoastră în ceea ce o privește (de ex., să vină pregătită cu diferite cazuri/idei/probleme de rezolvat sau chestiuni care trebuie lămurite, pentru a le discuta; să vă întâlnească în mod periodic etc.).

Explicați ce sunteți pregătit să faceți și asigurați-i: consultanță, materiale de învățare, discuții, exemple de caz.

2. Efectuați o evaluare informală a nevoilor și stabiliți obiectivele împreună

Întrebați persoana mentorată care sunt prioritățile sale în ceea ce privește întâlnirea cu dumneavoastră. Despre care aspecte ale sensibilității la dimensiunea de gen/accesului femeilor la justiție doresc să știe cel mai mult? Care sunt domeniile pe care speră să și le îmbunătățească? Formulați 1-3 obiective specifice de învățare bazate pe nevoile acesteia și pe tema Programului de Mentorat.

3. Stabiliți un program de întâlniri

Müdaviminizlə şəxsən neçə dəfədən bir görüşəcəksiniz? Qrup şəklində mentorluq seansları, yaxud yalnız fərdi seanslar keçiriləcəkdir? İclaslarla bağlı necə əlaqə saxlayacaqsınız (telefon, e-poçt?), hər ikiniz üçün ən əlverişli kanal hansıdır?

4. Mai întâi ascultați cu atenție, apoi întrebați și consiliați. Nu dați instrucțiuni persoanei/lor mentorate cu privire la ce să facă.

Aveți într-adevăr diverse experiențe și cunoștințe acumulate. Cu toate acestea, persoana mentorată nu este o cutie goală în care vă introduceți expertiza - obiectivul dumneavoastră este mai degrabă să o faceți pe aceasta să își înțeleagă singură punctele cheie de învățare, decât să vă arătați propria genialitate și cunoaștere.

Ar fi ușor să le spuneți pur și simplu ce să facă, dar acest lucru nu le-ar permite să aibă parte de experiența de a gândi singuri în cazul unor provocări și de a-și descoperi propriile soluții.

Concentrați-vă pe ceea ce trebuie să spună persoana mentorată, înainte de a vă oferi opinia. Aflați care este punctul său de vedere. Aceasta poate să ofere o înțelegere și o perspectivă din care și dumneavoastră puteți învăța.

5. Verificați-vă propriile prejudecăți

Încercați să evitați să permiteți ca stereotipurile să vă distorsioneze impresiile. Nu uitați că toți avem propriile noastre prejudecăți. Din când în când, verificați-vă propriile impresii.

6. Nu intrați în panică dacă nu cunoașteți un răspuns.

Mentorii nu sunt computere sau enciclopedii care au toate răspunsurile cu privire la un anumit subiect. Țineți minte, acesta este un lucru bun, nu un semn al inadecvării dumneavoastră. Atunci când este necesar, solicitați ajutorul colegilor dumneavoastră. Transformă-ți incertitudinea cu privire la un răspuns într-o oportunitate de învățare (și îndrumare).

7. Arătați-vă suportul și angajamentul

Considerați-vă a fi un instructor auto: Stați în lateralul pasagerului, permițându-i persoanei mentorate de dumneavoastră să aibă controlul deplin al călătoriei. Cu toate acestea, sunteți încă prezent pentru a oferi sfaturi și indicații sau pentru a apăsa frâna de urgență, în cazul în care este necesar.

Suport pentru mentori

Mentorii pot, de asemenea, să simtă nevoia de susținere în rolul lor; este posibil ca aceștia să se confrunte sau să aibă de a face cu o situație care implică persoanele mentorate, în care să nu fie siguri cum să o abordeze. Prezentul Ghid oferă suport metodologic mentorilor (cuprins în descrierile cursurilor, sub formă de sfaturi și sugestii), precum și un număr de resurse pentru lectură sau studiu suplimentar, menționate pe parcursul întregului Ghid. De asemenea, mentorii pot beneficia de suport din partea colegilor, și sunt încurajați să se sprijine reciproc.

MODEL DE CONȚINUT PENTRU PROGRAMUL DE MENTORAT

Materialul din această secțiune este format din zece subiecte separate, sau „cursuri” concepute pentru a fi utilizate pentru acest Program de Mentorat cu o durată de opt luni. Cursurile sunt prezentate într-o ordine care urmează, în linii generale, capitolele din *Manualul de Formare pentru Judecători și Procurori privind Asigurarea Accesului Femeilor la Justiție* și modulele cursului online HELP privind *Accesul Femeilor la Justiție*. Cu toate acestea, în afară de primul și ultimul curs, toate cursurile sunt destinate a fi adaptabile, astfel încât mentorul să aibă flexibilitatea de a decide în ce ordine să abordeze cursurile. Sunt oferite diferite sugestii cu privire la diversele moduri în care fiecare curs poate fi utilizat, dar creativitatea și adaptabilitatea sunt ferm încurajate!

Încurajarea cursantului sau a persoanei mentorate să identifice eventualele bariere în calea justiției pentru femei, în cadrul propriilor lor sisteme juridice și să gândească diferit cu privire la modul în care sistemul de justiție poate funcționa, este o parte foarte importantă a procesului de mentorat. Atât manualul de formare, cât și cursul HELP includ întrebări deschise concepute a încuraja discuțiile. Programul de Mentorat oferă și mai multe oportunități de învățare ghidată, în cadrul cărora persoana mentorată poate explora mai profund aceste probleme și poate să reflecte asupra propriilor practici și presupuneri. Aceasta înseamnă că mentorul trebuie să se gândească la conținutul prezentat aici ca reprezentând sugestii care pot fi adaptate și utilizate pentru a îndeplini cel mai bine obiectivele de învățare elaborate de fiecare pereche de mentor-persoană mentorată.

Cursuri de mentorat

Cursul 1 este introductiv și poate fi combinat cu un alt curs pe un subiect de fond, cum este Cursul 2. Cursul 10 este o concluzie și evaluare finală și este recomandat ca, la încheierea Programului de Mentorat, să se dedice timp acestui curs separat. Cursurile de fond, 2-9, se referă la diverse teme care sunt introduse în manualul de formare și cursul HELP privind accesul femeilor la justiție. Lista cursurilor este următoarea:

1. Introducere: să ne cunoaștem reciproc și stabilirea obiectivelor
2. Ce legătură are „accesul femeilor la justiție” cu mine?
3. „Justiția este oarbă” nu înseamnă „oarbă față de gen”!
4. Explorarea barierelor în calea justiției pentru femei
5. Accesul la justiție în cazurile de violență împotriva femeilor
6. Aplicarea dreptului internațional privind drepturile femeilor în instanțele de judecată naționale
7. Lucrul cu jurisprudența
8. Ce se poate face pentru a elimina stereotipurile de gen din procesele judiciare?
9. Utilizarea practicilor sensibile la dimensiunea de gen în viața reală
10. Încheiere, evaluare și pașii următori

Elaborarea Programului de Mentorat și adaptarea materialului

Depinde de mentor ca, în colaborare cu persoana mentorată, să elaboreze o foaie de parcurs pentru procesul de mentorat. Matricea de mai jos oferă îndrumări cu privire la modul în care pot fi utilizate cursurile, oferind o imagine de ansamblu și asupra obiectivelor pentru fiecare curs și a principalelor subiecte abordate. Este asigurat un număr maxim de cursuri pentru a acoperi un program de opt luni, dar este posibil ca anumitor cursuri să le fie dedicat mai mult timp decât altora. În funcție de interesele și nevoile identificate de fiecare persoană mentorată, este posibil ca mentorul să dorească să selecteze doar anumite părți ale unor cursuri și să le combine în diverse moduri. În mod similar, unele subiecte pot fi extinse pe parcursul mai multor cursuri - ceea ce înseamnă că este posibil ca nu toate cele opt cursuri de fond să fie utilizate într-un program de opt luni. Cu toate acestea, Programul complet de Mentorat trebuie să includă cursuri care acoperă fiecare dintre diferitele niveluri, așa cum este descris în cheia de curs de mai jos (introductiv, intermediar și avansat).

	Cursuri orientate spre proces
	Introdactiv: persoanele mentoratate se familiarizează cu concepte cheie
	Intermediar: persoanele mentoratate lucrează cu conceptele pe care le-au învățat în diferite contexte
	Avansat: persoanele mentoratate aplică ceea ce au învățat la propria lor experiență și practică

Curs	Principalele subiecte abordate	Obiective
(1) Introducere	Mentorat Necesități și așteptări Obiective Proces	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Cunoașterea reciprocă dintre mentor și persoanele mentoratate; ▶ Explorarea necesarului de învățare și a domeniilor de interes ale persoanei mentoratate; ▶ Stabilirea obiectivelor specifice pentru procesul de mentorat
(2) Ce legătură are „accesul femeilor la justiție” cu mine?	Examinarea datelor referitoare la cazuri pentru a examina modul în care/de ce femeile se adresează sistemului juridic Examinarea datelor și a informațiilor cu privire la reprezentarea femeilor în rândul profesioniștilor în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Introducerea subiectului privind accesul la justiție pentru femei prin intermediul datelor/ statisticilor ▶ Persoanele mentoratate identifică diferențele de gen și reflectă asupra motivului pentru care femeile se confruntă cu bariere în accesarea justiției ▶ Demonstrarea relevanței subiectului pentru propria practică și țară a persoanei mentoratate
(3) „Justiția este oarbă” nu înseamnă „oarbă față de gen”!	Imparțialitatea vs. sensibilitatea la dimensiunea de gen și modul în care aceste două concepte coexistă în sistemele juridice Învățarea despre o perspectivă sensibilă la dimensiunea de gen („ochelari sensibili la dimensiunea de gen”)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Persoanei mentoratate îi este prezentat conceptul de justiție sensibilă la dimensiunea de gen ▶ Persoana mentorată învață când este necesară o abordare sensibilă la dimensiunea de gen în drept/practica juridică, pentru a obține egalitatea de fond ▶ Persoana mentorată exersează utilizând „ochelarii sensibili la dimensiunea de gen” pentru a examina, la modul ipotetic, cazuri/studii de caz
(4) Explorarea barierelor în calea justiției pentru femei	Identificarea tipurilor specifice de bariere în calea justiției pentru femei Reflecție asupra acțiunilor care trebuie întreprinse pentru atenuarea sau eliminarea barierelor	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Identificarea barierelor comune în calea justiției și distingerea celor care au un impact deosebit asupra femeilor ▶ Înțelegerea modului în care diferitele bariere se intersectează și se pot combina ▶ Persoana mentorată gândește critic la rolul său personal în abordarea barierelor
(5) Accesul la justiție în cazurile de violență împotriva femeilor	Identificarea barierelor în calea justiției specifice cazurilor de violență împotriva femeilor prin utilizarea unui exercițiu care implică „lanțul de justiție”	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Identificarea barierelor critice în calea justiției pentru femei în procesele penale aferente VIF (în mod special, violența în familie). ▶ Persoana mentorată se familiarizează cu standardele Convenției de la Istanbul prin exercițiu, aplicându-le la un studiu de caz ▶ Creșterea gradului de înțelegere al persoanei mentoratate cu privire la importanța abordării barierelor în întregul lanț de justiție
(6) Aplicarea dreptului internațional privind drepturile femeilor în instanțele interne	Aplicarea standardelor juridice internaționale în context național (atât instrumentele juridice cu caracter obligatoriu, cât și cele fără caracter obligatoriu)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Persoana mentorată învață procedura de citare a dreptului internațional în context intern ▶ Persoana mentorată examinează standardele juridice internaționale care sunt cele mai aplicabile în cazurile privind încălcarea drepturilor femeilor

(7) Lucrul cu jurisprudența	<p>Analiza cazurilor pentru a examina modul în care aplicarea diferitelor surse de drept poate duce la rezultate diferite</p> <p>Practicarea aplicării standardelor internaționale în cazurile referitoare la (A) discriminarea pe criterii de sex/gen și (B) violența împotriva femeilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Persoana mentorată câștigă experiență aplicând dreptul național și dreptul internațional în cazurile care au fost revizuite de Comitetul privind Eliminarea tuturor formelor de Discriminare Împotriva Femeilor (Comitetul CEDAW) ▶ Persoana mentorată înțelege modul în care dreptul internațional acoperă lacunele din dreptul național prin revizuirea scenariilor alternative
(8) Ce se poate face pentru a elimina stereotipurile de gen din procesele judiciare?	<p>Stereotipurile de gen și prejudecățile de gen în cazurile de violență împotriva femeilor</p> <p>Impactul negativ al stereotipurilor de gen în ceea ce privește accesul femeilor la justiție</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Persoana mentorată identifică stereotipuri de gen, prejudecăți și idei preconcepute cu privire la violența împotriva femeilor, din cazuri reale ▶ Recunoașterea cauzelor stereotipizării în ceea ce privește lipsa accesului la justiție ▶ Persoana mentorată ia în considerare eventualele răspunsuri în cazul în care s-ar confrunta cu astfel de stereotipizări
(9) Utilizarea practicilor sensibile la dimensiunea de gen în viața reală	<p>Efectuarea unui „audit” asupra propriei activități și practici profesionale pentru identificarea oricăror bariere în calea justiției pentru femei</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Persoana mentorată își analizează în mod critic propriul loc de muncă și practicile, din perspectiva unei femei care face uz de justiție ▶ identificarea eventualelor bariere în calea justiției ▶ Persoana mentorată ia în considerare modalitățile concrete de atenuare a barierelor și suportul/resursele de care are nevoie
(10) Încheiere, evaluare și pași următori	<p>Utilizați Formularul de evaluare finală a mentoratului (pentru persoanele mentorate) și Formularul de raportare finală a mentoratului (pentru mentori), Anexele 2 și 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Revizuirea procesului de mentorat și a punctelor de învățare, ideile principale pentru persoanele mentorate; ▶ Oferirea de feedback mentorului/persoanei mentorate; ▶ Evaluarea procesului de mentorat din perspectiva conținutului și a metodologiei; ▶ Definirea eventualelor etape următoare pentru învățare și dezvoltare

Descrierile cursurilor sunt realizate într-o manieră generică, astfel că mentorul va trebui să aibă în vedere cum să facă astfel încât conținutul să fie relevant pentru persoanele mentorate. Fiecare curs include sfaturi referitoare la modul în care poate fi adaptat cursul la diferite situații de mentorat. Câteva sfaturi generale pentru adaptarea materialului pe care mentorul îl poate utiliza, de asemenea, și în pregătire sunt:

- ▶ Utilizați date și statistici privind situația națională. Este utilă fie colectarea acestor informații în avans, fie identificarea surselor unor astfel de informații.
- ▶ Furnizați exemple din contextul național; acest lucru necesită examinarea cercetărilor și a studiilor sau urmărirea problemelor privind accesul la justiție, care este posibil să fi fost acoperite de mass-media (de exemplu, cazuri „controversate” care au apărut la știri).
- ▶ Când se oferă exemple de jurisprudență în cadrul unui anumit curs, înlocuiți cu cazuri din contextul național. Aceasta necesită găsirea unor cazuri care acoperă probleme referitoare la drepturile femeilor și includ puncte de învățare sau subiecte care pot genera o discuție cu persoana mentorată.
- ▶ Verificați dacă au fost examinate cazuri din țara dumneavoastră cu privire la încălcarea drepturilor femeilor de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Comitetul CEDAW. Aceste hotărâri/decizii pot fi utile ca material de lectură de fond sau pentru discuții cu persoanele mentorate.
- ▶ Dezvoltați studii de caz ipotetice pentru a promova discuții referitoare la aspecte specifice ale accesului femeilor la justiție (cum ar fi bariere specifice, diferite răspunsuri ale profesioniștilor din domeniul juridic etc.)
- ▶ Utilizați videoclipuri pentru a începe o discuție privind egalitatea de gen, drepturile femeilor sau accesul la justiție pentru femei. Diverse instituții au realizat scurte videoclipuri cu mesaje simple referitoare la aceste subiecte pentru publicul larg. Persoanele mentorate pot evalua dacă acestea sunt utile/ nu sunt utile pentru creșterea gradului de conștientizare pe tema accesului femeilor la justiție.

Rețineți faptul că sursele pentru unele dintre aceste resurse suplimentare sunt furnizate după descrierea cursurilor din acest Ghid.

Materialul prezentat aici reflectă un program de mentorat care trebuie realizat fie cu procurori, fie cu judecători. Mentorii pot considera util să exploreze împreună cu persoana mentorată domeniile de interes specifice ale acesteia, în cadrul Cursului 1, dar este posibil ca mentorii să dorească, de asemenea, să planifice modul de adaptare a materialului pentru diferitele competențe ale fiecărui grup profesional. Acolo unde este posibil, descrierile cursurilor au evidențiat diferite abordări pentru practicile de drept penal și civil. Atunci când planificați mentoratul pentru procurori sau judecători într-un context specific țării, gândiți-vă la tipurile de subiecte privind accesul femeilor la justiție, care pot fi cu precădere relevante sau interesante pentru persoanele mentorate, precum: violența împotriva femeilor (dreptul penal și procedura penală, precum și

practica judecătorilor și procurorilor), discriminarea pe criterii de sex sau de gen, sau dreptul familiei (căsătorie, divorț, drepturi de proprietate).

Mentoratul necesită angajarea în relația cu persoanele mentorate în mod diferit decât cu elevii și poate fi dificilă crearea unor modalități de a încuraja învățarea interactivă și experiențială. Unele persoane mentorate pot face legătura cu anumite exerciții și metodologii mai bine decât altele. Mai jos sunt câteva idei pentru a promova idei suplimentare cu privire la modul de angajare în relații cu persoanele mentorate. Acestea sunt „exerciții neconvenționale” pe care persoanele mentorate le pot face pe lângă sau în locul oricăroră dintre exercițiile din descrierile cursurilor.

- ▶ Persoana mentorată realizează un interviu informal cu un judecător (de la o altă instanță, oraș) sau procuror (dintr-un alt departament, oraș) pentru a afla care este părerea acestuia cu privire la subiectul accesului femeilor la justiție, ce consideră acesta a fi o barieră în calea justiției pentru femei și înțelegerea de către acesta a drepturilor femeilor în practica sa.
- ▶ Persoana mentorată scrie un editorial pentru publicul larg cu privire la o problemă juridică actuală care privește drepturile femeilor (conform standardelor etice profesionale, desigur, și care nu comentează cazurile specifice sau pendinte).
- ▶ Imaginați-vă că persoana mentorată lucrează într-o țară în care a fost adoptat un nou mecanism juridic privind ordonanțele de protecție pentru cazurile de violență în familie (ordonanțe care înlătură autorul violenței din casă pentru o perioadă temporară). Sarcina acestora este să elaboreze o schemă pentru un curs de formare pentru avocații care oferă asistență juridică cu privire la modul de a ajuta femeile care sunt victime ale violenței, să solicite o ordonanță de protecție. Persoana mentorată decide cu privire la subiectele pe care le consideră necesare a fi abordate în cadrul cursului de formare și include câteva puncte cu marcatori la fiecare. Aceștia trebuie să încerce să anticipeze modul în care avocații ar putea fi reticenți la noua lege și cum să răspundă la argumentele acestora.
- ▶ Persoana mentorată își imaginează un scenariu fictiv în care sistemul de justiție nu este o putere de stat, ci este un serviciu comercial. Și femeile care utilizează justiția sunt potențiali clienți care plătesc pentru respectivul serviciu. Persoana mentorată concepe o reclamă care promovează sistemul de justiție și îndeamnă femeile să îl utilizeze. Ce caracteristici pozitive ar evidenția acestea?
- ▶ Persoanele mentorate vizionează mai multe videoclipuri privind egalitatea de gen (în secțiunea Resurse). Acestea elaborează un tablou grafic de lucru pentru un videoclip simplu, care ar explica accesul femeilor la justiție pentru publicul larg. Ce subiecte ar fi evidențiate într-o campanie de creștere a gradului de conștientizare a publicului?

Organizarea persoanelor mentorate

Cursurile de mentorat pot avea loc sub formă de cursuri individuale și/sau cursuri de grup, în funcție de contextul și disponibilitatea persoanelor mentorate. Unele dintre cursuri pot fi cu precădere eficiente în cazul în care sunt utilizate într-un cadru de grup, deoarece discuțiile și schimburile de idei au o calitate superioară atunci când există mai multe puncte de vedere. Cu toate acestea, există și avantaje pentru cursurile de mentorat unu-la-unu, deoarece acestea oferă persoanei mentorate șansa de a explora cu o mai mare profunzime provocările pe care aceasta le-a întâmpinat în propria sa practică.

Persoanele mentorate trebuie să aibă posibilitatea de a solicita și de a avea cursuri individuale, dacă necesită acest lucru; cursurile de grup pot fi percepute ca o oportunitate suplimentară de învățare de la egal la egal. Mentorul trebuie să ia în considerare diferitele stiluri de învățare și preferințe ale persoanelor mentorate. În cazul cursurilor de grup, mentorul acționează, de asemenea, în calitate de facilitator al cursului, asigurându-se că toate persoanele mentorate au șanse egale de a participa și de a contribui cu propriile judecăți la acest proces.

Înainte de începerea mentoratului

Programul de Mentorat ar fi eficient cu precădere pentru persoanele mentorate cărora le-a fost deja prezentat conceptul accesului femeilor la justiție, prin alte metode de învățare (fie în sala de curs, prin utilizarea manualului, fie ca învățare independentă, prin intermediul cursului online). Cursurile Programului de Mentorat sunt elaborate pentru a se baza pe familiaritatea de bază a persoanei mentorate cu conceptul de acces la justiție pentru femei și, astfel, persoanele mentorate trebuie încurajate să analizeze cursul HELP privind Accesul Femeilor la Justiție, înainte de a se întâlni cu mentorul lor pentru cursul introductiv.

Modulele relevante ale cursului HELP se observă, de asemenea, și în cadrul fiecărui curs de mentorat (la fel cum sunt și secțiunile relevante din manualul de formare), în cazul în care fie mentorul, fie persoana mentorată dorește să examineze vreun material. Mentorul trebuie să încurajeze persoanele mentorate, ca nivel minim, să se înscrie și să parcurgă cursul online simultan cu Programul de Mentorat⁵.

5. Rezumatul cursului este disponibil aici:

<http://help.elearning.ext.coe.int/pluginfile.php/154365/course/section/27343/HELP%20WAJ%20course%20brief.pdf>.

Persoanele mentorate pot crea un cont și se pot conecta la curs aici: <http://help.elearning.ext.coe.int/login>

Cursul 1: Introducere: să ne cunoaștem reciproc și stabilirea obiectivelor

Acest curs reprezintă primul contact dintre mentor și persoana mentorată și acest lucru este esențial deoarece pune bazele unei cooperări pe termen lung. Persoanele mentorate trebuie să fie capabile să înțeleagă ideea procesului și să vadă beneficiile acestuia în activitatea lor. Cursul trebuie să aloce, de asemenea, timp pentru cunoașterea personală și profesională între mentor și persoana mentorată.

Obiectivele învățării

Cursul are ca scop stabilirea cadrului pentru procesul de mentorat și activitatea persoanei mentorate. Obiectivele sunt:

- ▶ introducerea Programului de Mentorat,
- ▶ clarificarea scopului mentoratului,
- ▶ stabilirea primului contact între mentor și persoana mentorată,
- ▶ înțelegerea necesarului de învățare al persoanei mentorate, prin discutarea contextului acesteia și stabilirea, în mod corespunzător, a obiectivelor de învățare.

Discutarea rezultatelor preconizate pentru persoana mentorată este, de asemenea, un element care poate susține planificarea unui proces adecvat. **Stabilirea obiectivelor individuale de învățare ale persoanei mentorate** este cel mai important obiectiv al acestui curs.

Impact preconizat

Până la sfârșitul cursului, persoana mentorată trebuie să fie familiarizată cu conceptul de mentorat și procesul în care este angajată. Persoana mentorată trebuie să fie conștientă de scopul mentoratului, de propriul necesar de învățare și de energia care se așteptată a fi investită de către ea. Persoana mentorată trebuie să vadă clar modul în care acest proces îi va susține practica în domeniul justiției.

Conținut / subiecte

Prezentări și cunoaștere reciprocă

Scopul și procesul Programului de Mentorat

Necesarul de învățare și obiectivele individuale

Acord privind condițiile de cooperare între mentor și persoana mentorată.

Exerciții

Mentorul poate utiliza instrumente precum cartonașele valorice pentru a explora practica profesională a persoanei mentorate sau a explora prin intermediul povestirii, cele mai relevante cazuri și idei pe care persoana mentorată le-a experimentat în practică, în ceea ce privește egalitatea de gen și accesul femeilor la justiție. Propozițiile neterminale pregătite de mentor pot ajuta, de asemenea, la inițierea discuției în jurul anumitor experiențe, cum ar fi „Ceea ce consider eu ca fiind cel mai problematic în ceea ce privește genul este...” sau „Drepturile femeilor în țara noastră...”

În ceea ce privește identificarea necesarului de învățare și stabilirea obiectivelor de învățare, obiectivele Programului de Mentorat pot fi vizualizate și persoana mentorată le poate prioritiza în funcție de cât de experimentată se simte deja în ceea ce privește fiecare subiect.

Domenii de discuție

În acest curs, merită explorată experiența profesională și contextul persoanei mentorate, precum și conexiunea acesteia la subiectul privind egalitatea de gen și accesul femeilor la justiție. Practic, acesta este cursul în care mentorul trebuie să colecteze date pentru a putea adapta procesul de mentorat la nevoile persoanei mentorate. Trebuie permise și clarificate toate întrebările aferente procesului și cadrului.

Resurse

Formular de raportare a cursului - fișă de date care trebuie completată de către mentor după fiecare curs (utilizați Formularul de raportare a cursului de mentorat (pentru mentori) din Anexa 1).

Cursul 2: Ce legătură are „accesul femeilor la justiție” cu mine?

Acest curs este conceput pentru a „sparge gheața” și pentru a familiariza persoana mentorată/persoanele mentorate cu conceptul privind accesul femeilor la justiție. Cursul încurajează persoanele mentorate să se gândească la modul în care subiectul are legătură cu propriile lor experiențe. Cursul este destinat pentru etapa inițială a Programului de Mentorat, dar poate fi adaptat pentru a fi utilizat înspre final pentru a atrage atenția persoanelor mentorate asupra modului în care pot aplica ceea ce au învățat la propria lor activitate.

Corespunzător

Acest curs utilizează material din manualul de formare cu privire la accesul femeilor la justiție (în mod special, din Introducere și secțiunea 4.13), care este utilizat, de asemenea, și în cadrul cursului HELP privind Accesul Femeilor la Justiție (Modulele 1 și 3).

Obiectivele învățării

Persoana mentorată devine implicată în subiectul privind accesul femeilor la justiție prin recunoașterea faptului că problema este relevantă pentru toate sistemele juridice.

De la începutul programului, persoana mentorată află că accesul femeilor la justiție nu este doar un concept abstract, ci este o problemă care există în propria sa jurisdicție.

Impactul preconizat

Persoana mentorată va înțelege importanța subiectului accesului femeilor la justiție, precum și aplicarea practică a cursului și a Programului de Mentorat în viața sa profesională. Persoana mentorată trebuie să fie interesată de subiect și să se implice în continuarea programului.

Conținut / subiecte

- (a) Examinarea datelor privind utilizarea de către femei a Curții Europene a Drepturilor Omului. În 2007, Françoise Tulkens (fost Judecător și Vicepreședinte la Curtea Europeană a Drepturilor Omului) a studiat cererile înaintate Curții. Aceasta a descoperit că doar 16% dintre cereri au fost depuse de femei. Judecătoarea Tulkens a concluzionat că datele sugerează faptul este posibil să fie mai dificil pentru femei să înainteze cereri la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - ceea ce înseamnă că accesul acestora la justiție este compromis într-un fel.
- (b) Examinarea datelor referitoare la reprezentarea femeilor în profesiile juridice. Comisia Europeană a Consiliului Europei pentru eficiența justiției (CEPEJ) evaluează, în mod periodic, calitatea și eficacitatea sistemelor judiciare ale statelor membre. Evaluările includ, de asemenea, și indicatori privind egalitatea de gen. În 2016, femeile reprezentau 59% din totalul judecătorilor profesioniști de primă instanță, dar numai 36% dintre președinții de instanțe de la acest nivel. De asemenea, 51% dintre procurori erau femei, dar numai 34% dintre șefii parchetelor erau femei. Trebuie menționat faptul că, în 2020, CEPEJ va adăuga în baza de date cifrele din 2018.
- (c) Analiza datelor naționale cu privire la numărul și proporția cazurilor introduse de femei, precum și reprezentarea femeilor în profesiile juridice. Mentorul poate solicita ca persoanele mentorate să dedice un anumit interval de timp înainte de acest curs căutând tipul de date care sunt disponibile în propriile lor jurisdicții.

Exerciții

- (a) Persoanele mentorate pot primi un extras din studiul judecătoarei Tulkens pentru a fi discutat în timpul sesiunii sau mentorul le solicită să citească întregul articol pentru a se pregăti pentru curs.
- (b) Persoanelor mentorate li se poate cere să se familiarizeze cu baza de date a CEPEJ a sistemelor judiciare europene și, în mod special, să găsească date privind reprezentarea femeilor în diverse profesii juridice din țara lor. Persoanele mentorate trebuie încurajate să exploreze baza de date și să compare datele din diferite ocupații și țări.

- (c) Fie ca teme pregătitoare, fie în continuarea cursului, persoanele mentorate pot încerca să găsească date naționale suplimentare pentru a completa imaginea modului în care femeile utilizează sistemul juridic (în mod special, instanțele) și modului în care sunt reprezentate în sistemul juridic național. Este posibil ca aceste date să nu fie disponibile cu ușurință, de aceea mentorul trebuie să încurajeze persoana mentorată să își utilizeze propriile cunoștințe și experiență și să aibă în vedere aceste probleme pe parcursul întregului program și să țină cont de ceea ce învață/observă.

Domenii de discuție

- (a)
- ▶ Având în vedere faptul că femeile reprezintă cel puțin jumătate din populația Europei, care ar putea fi unele dintre explicațiile pentru faptul că mai puțin de un sfert din cererile adresate Curții Europene a Drepturilor Omului sunt depuse de femei?
 - ▶ Șrebați persoana mentorată de dumneavoastră care sunt cel mai probabil principalele domenii ale dreptului sau cele mai frecvente încălcări ale drepturilor omului pentru care femeile se adresează Curții Europene a Drepturilor Omului, pe baza propriilor lor cunoștințe și experiență. Rețineți: Curtea propriu-zis nu publică date defalcate pe sexe cu privire la reclamanți sau cazurile examinate. Ar fi util să avem astfel de date? De ce sau de ce nu?
- (b)
- ▶ Ce tipuri de șabloane ați (persoana mentorată) observat în datele CEPEJ cu privire la reprezentarea femeilor în profesiile juridice, judecând după diferențele din cadrul unei singure profesii (de ex. judecători, procurori), între profesii și între țări? Care ar putea fi unele dintre explicațiile pentru aceste variații, în special pentru a explica fenomenul care este numit ca „plafonul de sticlă” pentru femei?
 - ▶ Cum se raportează reprezentarea femeilor în calitate de procurori sau judecători la conceptul de „acces al femeilor la justiție”?
 - ▶ Ce legături există, dacă există, cu constatările privind femeile reclamante la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și reprezentarea femeilor în sistemele de justiție? Gândind în termeni largi, care sunt unele dintre modalitățile prin care putem susține femeile din sectorul justiției?
- (c)
- ▶ Ce date au fost disponibile cu privire la sistemul dumneavoastră juridic național? - câte cazuri (și %) sunt introduse de către femei? în ce domenii legislative introduc femeile cel mai des acțiuni? Introduceți aceste acțiuni în numele lor sau în numele altora?
 - ▶ În cazul în care datele nu ar fi disponibile, cum vedeți imaginea generală a femeilor care utilizează justiția, pe baza propriei dumneavoastră experiențe profesionale?
 - ▶ Ce tipuri de date sau informații sunt necesare pentru a clarifica în continuare unde pot exista lacune sau acces inegal la justiție pentru femei? Care sunt câteva surse posibile ale acestor informații pe care persoana mentorată le-ar putea avea în vedere la participarea în acest program?
 - ▶ V-ați gândit anterior la diferențele privind modul în care femeile și bărbații utilizează sau sunt reprezentați în sistemul juridic național? De ce sau de ce nu?

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ Procurorii pot considera utilă compararea datelor cu privire la femeile și bărbații victime/inculpați în dosarele penale. Ce tipare observă aceștia în formele de violență care afectează, în mod disproporționat, femeile? Ce sugerează tiparele?
- ▶ Este posibil ca persoanele mentorate să nu fie foarte familiarizate cu conceptul de decalaje de gen sau disparități de gen. Ar putea fi utilă o discuție mai largă cu privire la inegalități dincolo de sistemul juridic - analizând atât contextul național, cât și tiparele care sunt observate la nivel global. Această discuție ar putea cuprinde probleme precum discrepanțele de salarizare, „segregarea” în tipurile de activități realizate de femei și bărbați, reprezentarea femeilor în
- ▶ funcții politice etc. Persoanele mentorate pot să judece modul în care aceste tipare de inegalitate sunt relevante pentru subiectul accesului femeilor la justiție. [Notă: acest subiect se referă, de asemenea, la cursul 4 privind „explorarea barierelor în calea justiției pentru femei”].

Resurse

Drepturile omului, drepturile femeilor. Femeile solicitante la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Prelegere susținută de Françoise Tulkens (2007).
<https://rm.coe.int/1680597b21>

Tabloul de bord CEPEJ privind Egalitatea de gen în instanțele judecătorești și serviciile publice de urmărire penală https://public.tableau.com/profile/cepej#!/vizhome/CEPEJ-Genderequalityv1_3/Barcharts
<https://www.coe.int/en/web/cepej/dynamic-database-of-european-judicial-systems>

Notă: ar putea fi utilă revizuirea celor șase componente esențiale ale accesului femeilor la justiție, așa cum sunt formulate de Comitetul CEDAW în Recomandarea generală nr. 33 privind accesul femeilor la justiție, Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (2015)
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/GC/33&Lang=en

Cele șase componente esențiale pentru accesul femeilor la justiție sunt, de asemenea, rezumate în secțiunea 1.1.2 din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și în Modulul 1 al cursului HELP).

Cursul 3: „Justiția este oarbă” nu înseamnă „oarbă față de gen”!

Scopul acestei sesiuni este de a asigura faptul că persoana mentorată înțelege ce înseamnă perspectiva de gen și, în plus, de ce este benefic pentru procurori și judecători să aplice o perspectivă de gen.

Corespunzător

Materialul corespunde Capitolului 1 (secțiunea 1.1) și Capitolului 4 (în special, secțiunea 4.8) din **Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție** și Modulele 1 și 5 ale cursului HELP privind Accesul Femeilor la Justiție .

De menționat faptul că un alt curs (Cursul 9) se bazează pe ideile privind justiția sensibilă la dimensiunea de gen și angajează persoana mentorată într-un mod mai proactiv pentru a identifica schimbările pe care aceasta le poate face în propria practică. Cursul 9 este conceput pentru a fi utilizat spre sfârșitul Programului de Mentorat. Acest curs (3) are rolul de a introduce un concept important care va fi reflectat în cursurile ulterioare. Cu toate acestea, este posibilă combinarea Cursurilor 3 și 9 sub forma unui exercițiu unic de învățare.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată va înțelege că conceptul de justiție „oarbă” (imparțialitate) nu înseamnă faptul că nu trebuie să se facă niciodată o distincție între femei și bărbați în ceea ce privește justiția. Persoana mentorată trebuie să învețe când există motive legitime pentru a trata, în mod diferit, femeile și bărbații (în drept și procesele judiciare). Cursul va ajuta persoana mentorată să recunoască diferența dintre egalitatea formală sau juridică (adică, ceea ce este scris în lege) și egalitatea de fond (egalitatea de rezultate și egalitatea de șanse) - și că, pentru ca femeile să poată accesa justiția, trebuie acordată atenție egalității de fond a femeilor (de reținut faptul că noțiunile de egalitate formală și de fond sunt analizate mai detaliat în Modulul 3 al cursului HELP).

Impactul preconizat

Persoana mentorată va avea capacitatea să distingă când și de ce este cazul să acorde o atenție specială problemelor de gen (și inegalităților cu care se confruntă femeile) în cadrul sistemelor juridice care respectă principiile de imparțialitate. A înțelege ce înseamnă o perspectivă de gen și cum se aplică aceasta în cadrul sistemului juridic constituie fundamentul îmbunătățirii accesului femeilor la justiție. Conceptul de „justiție sensibilă la dimensiunea de gen” stă, de asemenea, la baza manualului de formare și a cursului online. În sfârșit, acest curs trebuie să ajute persoana mentorată să interiorizeze ce înseamnă perspectiva de gen și să ofere acesteia încrederea de a începe să facă schimbări în practica sa (sarcină care este consolidată în Cursul 9).

Conținut / subiecte

- (a) Recunoașterea aspectelor care fac ca abordarea insensibilă la dimensiunea de gen să fie problematică și practicarea transformării acesteia într-o abordare sensibilă la dimensiunea de gen.
- (b) Reflectarea asupra dispozițiilor privind egalitatea de gen din legislația națională, comparativ cu situația de facto din țară, în scopul îmbunătățirii înțelegerii modului în care statutul inegal al femeilor poate avea impact asupra accesului acestora la justiție.

Exerciții

- (a) Persoanele mentorate trebuie să ia în considerare următoarele situații și abordări posibile care ar putea fi utilizate. Rețineți faptul că mentorul și persoana mentorată pot revizui toate cele trei studii de caz sau mentorul poate dori să le selecteze pe cele care sunt cele mai relevante pentru persoana mentorată. Ca pas următor, mentorul poate introduce studii suplimentare de caz care se potrivesc intereselor sau experienței profesionale ale persoanelor mentorate.

Studiul de caz 1 (comparați scenariile)

Anna merge la secția de poliție pentru a depune o plângere cu privire la soțul ei. Aceasta spune că soțul ei o abuzează fizic și emoțional de ani de zile. În seara precedentă, acesta a acuzat-o pe Anna că are o aventură cu un coleg de serviciu. Acesta i-a smuls agresiv telefonul mobil și a refuzat să i-l returneze. Când Anna a încercat să își recupereze telefonul, soțul a împins-o și ea a căzut pe o masă. În partea superioară a brațului este vizibilă o vânătăie mare.

Barbara merge la secția de poliție pentru a depune o plângere cu privire la un jaf. În seara precedentă, în timp ce mergea acasă de la gară, un bărbat s-a apropiat de ea din spate și i-a smuls telefonul mobil din mână. Ea nu știe cine este bărbatul, dar poate identifica unele dintre trăsăturile acestuia. Barbara a încercat să nu dea drumul telefonului, dar a fost aruncată la pământ în timpul încăierării. În partea superioară a brațului este vizibilă o vânătăie mare.

Studiul de caz 2

Un procuror public lucrează în prezent la un caz privind violența sexuală. Victima, C, spune că a fost violată la o petrecere. Există expertiza medico-legală conform căreia atât C, cât și învinuitul erau în stare de ebrietate la ora în cauză. Procurorul a audiat-o pe C de două ori și acum, la trei luni de la ședința anterioară, o cheamă pentru o audiere suplimentară. La audiere, C este supărată deoarece în mediul online circulă un videoclip care îl arată pe învinuit întreținând relații sexuale cu C. Aceasta oferă răspunsuri neclare la întrebările procurorului, pare să aibă lacune de memorie și face unele declarații care contrazic relațiile ei anterioare cu privire la cele întâmplate. Procurorul decide să scoată învinuitul de sub urmărire penală din cauza îndoielilor cu privire la credibilitatea victimei și a lipsei de probe clare.

Studiul de caz 3

Într-un caz de divorț, fostul soț revendică proprietatea exclusivă a afacerii de familie. Instanța ia în considerare istoricul de angajare al fostului soț, veniturile și achizițiile de active, precum și faptul că fosta soție a avut contribuții financiare limitate pentru susținerea familiei sau a afacerii. Fostul soț a fost angajat cu normă întreagă pe tot parcursul căsătoriei. Fosta soție a lucrat cu jumătate de normă ca contabilă în cadrul afacerii de câțiva ani, dar a avut, de asemenea, și perioade de șomaj, în perioada în care copiii cuplului erau mici și atunci când a avut grijă de părinții ei mai în vârstă. Valoarea activelor deținute în proprietate comună, inclusiv afacerea, este estimată la peste 5,6 milioane de euro. Judecătorul stabilește că necesitățile financiare ale fostei soții (întreținere) sunt de 110 000 de euro și acordă această sumă ca sumă forfetară. Restul proprietății este stabilit a rămâne la fostul soț.

- (b) Persoana mentorată trebuie să analizeze dispozițiile privind egalitatea și nediscriminarea din legislația națională (aceasta ar putea fi legislația națională privind egalitatea între femei și bărbați sau legile care interzic discriminarea pe criterii de sex sau gen). Persoana mentorată reflectă asupra diferențelor dintre egalitatea formală (de jure) și egalitatea de fond - având în vedere care sunt cele mai clare exemple de inegalitate sau discriminare față de femei în societatea sa (adică, diferențe de remunerație, roluri de gen, violență împotriva femeilor etc.).

Domenii de discuție

- (a)
- ▶ În cazul studiului de caz 1 (Anna și Barbara), care sunt domeniile de asemănare în ceea ce privește legea relevantă și răspunsurile posibile din partea autorităților de aplicare a legii (sau a altor profesioniști din domeniul juridic)? Care sunt diferențele cheie și ce sugerează diferențele în ceea ce privește un răspuns juridic? Imaginați-vă eventualele rezultate în cazul în care cele două incidente ar fi tratate, în mod substanțial, în același mod sau în cazul în care ar fi tratate diferit? Care ar putea fi consecințele negative și pozitive în a avea aceeași abordare sau a avea abordări diferite? Ce ar trebui inclus într-o abordare sensibilă la dimensiunea de gen?
 - ▶ În studiul de caz 2 (cazul C), reflectați asupra acțiunilor și deciziilor procurorului care ar putea fi problematice și nu sunt sensibile la dimensiunea de gen. Ce le face să fie „oarbe față de dimensiunea de gen”? Care sunt unele dintre modalitățile prin care procurorul ar fi putut aborda cazul în mod diferit, care să fi fost mai sensibil la situația și experiențele victimei?
 - ▶ În cel de-al treilea studiu de caz (cazul de divorț), sunteți de părere că decizia judecătorului ar promova egalitatea sau inegalitatea din punct de vedere al rezultatelor? Cum au fost evaluate contribuțiile soțului și ale soției? În cazul în care contribuțiile nefinanciare ale femeilor (adică creșterea copiilor, îngrijirea membrilor de familie și îndeplinirea îndatoririlor gospodărești) nu sunt apreciate în aceeași măsură ca și contribuțiile financiare, care este rezultatul în ceea ce privește protejarea drepturilor femeilor? În acest caz, considerați că dreptul civil/hotărârea judecătorească este discriminatorie sau oarbă față de dimensiunea de gen? Explicați de ce.

(b)

- ▶ Care sunt câteva exemple de inegalități de gen din țara dumneavoastră? Care sunt factorii structurali care stau la baza acestor inegalități sau duc la discriminarea pe criterii de sex/gen?
- ▶ Gândiți-vă la modul în care discriminarea și inegalitatea este posibil să fi influențat sau să fi avut impact asupra rezultatelor proceselor judiciare. Gândiți-vă la exemple privind modul în care așteptările societății pentru femei/bărbați, rolurile și stereotipurile de gen se pot perpetua în procedurile juridice, într-un mod care duce la rezultate inegale. Ce este necesar pentru a rectifica astfel de situații?
- ▶ Sensibilitatea la dimensiunea de gen înseamnă recunoașterea existenței discrepanțelor de gen și a inegalităților structurale și a fi sensibil la nevoile diferite ale femeilor și bărbaților în cadrul sistemelor juridice. Vă amintiți orice fel de exemple de luare a deciziilor sensibile la dimensiunea de gen din experiența dumneavoastră personală sau din deciziile juridice pe care le cunoașteți?
- ▶ În opinia dumneavoastră, aplicarea unei abordări sensibile la dimensiunea de gen reprezintă o provocare în activitatea dumneavoastră profesională? Și dacă da, de ce și ce anume ridică cele mai mari provocări?

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ Acest curs poate fi realizat ca o autorefecție direcționată între mentor și persoana mentorată, sau ar putea fi util să aveți o discuție de grup, care să implice câteva persoane mentorate, pentru a include opinii și sugestii mai diverse.
- ▶ Discuția cu privire la inegalitățile de gen din partea b pot continua de la cursul 2. Dacă persoana mentorată întâmpină probleme în identificarea discrepanțelor de gen care există la nivel național sau exprimă neîncredere cu privire la existența unor zone de inegalitate între femei și bărbați, ar fi util ca mentorul să se pregătească în avans și să aibă date și cercetări disponibile pentru care să le examineze cu persoana mentorată.
- ▶ În cazul în care persoana mentorată consideră că este dificil să conceptualizeze ceea ce se înțelege prin aplicarea unei perspective de gen sau a sensibilității la dimensiunea de gen, poate fi utilă utilizarea metaforei de a privi prin „ochelari sensibili la dimensiunea de gen”. Aceasta este o sintagmă inventată de Ministerul finlandez al Afacerilor Sociale și Sănătății pentru a descrie un proces de examinare activă a legislației, luării deciziilor, programelor, proiectelor etc. pentru a vedea dacă acestea pot afecta diferit femeile și bărbații, din punct de vedere al perspectivei de gen și pentru a întreba care sunt diferențele dintre nevoile și prioritățile femeilor și ale bărbaților? „Ochelarii sensibili la dimensiunea de gen” înseamnă utilizarea unei noi perspective pentru a privi lucrurile cunoscute.

Resurse

În cazul în care persoanele mentorate consideră că este dificil să identifice domeniile din țara lor în care femeile se confruntă cu discriminarea, următoarele pot furniza informații suplimentare:

Studiile de țară ale Consiliului Europei privind barierele, căile de atac și bunele practici referitoare la accesul femeilor la justiție pentru următoarele țări: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina
[https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#{"14965347":0}](https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#{)

Rapoarte de stat și observații finale ale Comitetului pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor
<https://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/cedawindex.aspx> (căutare în Informații specifice fiecărei țări)

Cursul 4: Explorarea barierelor în calea justiției pentru femei

Acest curs este menit să încurajeze persoanele mentorate să ia în considerare barierele în calea justiției cu care se confruntă femeile, într-un mod mai concret și mai puțin abstract și să identifice cele mai critice bariere pentru femei din țara/jurisdicția lor.

Corespunzător

Materialului corespunde Capitolului 1, secțiunea 1.1, din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și Modulul 1 din cursul HELP.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată are în vedere barierele comune în calea justiției și este capabilă să facă distincția între cele care se referă la toți utilizatorii justiției, cele care au impact doar asupra femeilor și cele care au un impact deosebit de negativ asupra femeilor. În plus, persoanele mentorate trebuie să înțeleagă modul în care se intersectează barierele juridice și instituționale și barierele socio-economice și culturale în cazul femeilor.

Impactul preconizat

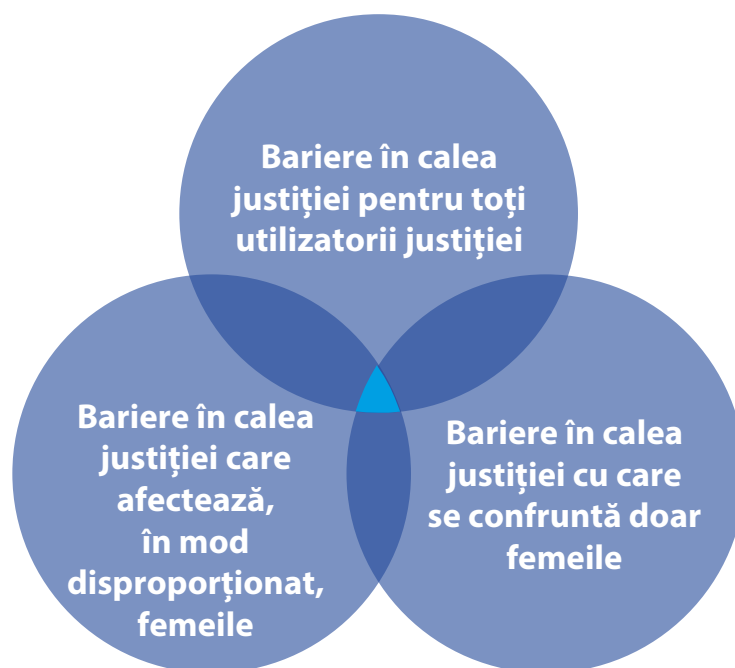
Persoanele mentorate vor putea identifica barierele specifice în ceea ce privește accesul femeilor la justiție, caracteristice propriei lor țări și sistem juridic. Apoi, persoana mentorată trebuie să planifice acțiuni specifice pe care le poate întreprinde în practica sa, care pot atenua unele dintre aceste bariere, analizând, în mod concret, domeniul de drept în care lucrează. Persoanele mentorate trebuie să dobândească o apreciere a faptului că profesioniștii din domeniul juridic pot, de asemenea, să ia măsuri pentru a reduce impactul barierelor socio-economice și culturale, fără a elimina, în mod necesar, aceste bariere.

Conținut / subiecte

- (a) Lucrând în mod independent, persoana mentorată poate reflecta asupra practicii sale și poate elabora o listă de (i) bariere juridice și instituționale și (ii) bariere socio-economice și culturale, care sunt prevalente în sistemul său juridic. Aceasta poate reflecta cu privire la impactul acestor bariere asupra femeilor și bărbaților. Acest exercițiu poate fi, de asemenea, realizat într-un cadru de grup, sub forma unei sesiuni de schimb de idei. În mod alternativ, mentorul poate oferi o listă deschisă de bariere (exemple), asupra căreia persoana mentorată, sau grupul de persoane mentorate, va/vor reflecta sau pe care o poate/pot suplimenta.
- (b) După ce a clasificat și discutat mai detaliat principalele bariere în calea justiției, persoana mentorată, sau grupul de persoane mentorate, trebuie îndrumată(e) să ia în considerare acțiunile pe care le poate/pot întreprinde personal pentru atenuarea barierelor cu care se confruntă femeile în accesarea justiției.

Exerciții

- (a) Persoanele mentorate se pot familiariza cu graficul de mai jos care reprezintă diferite modalități de clasificare a barierelor în calea justiției și pot discuta dacă acesta reflectă propriile lor experiențe.

În continuare, mentorul poate oferi persoanelor mentorate o listă deschisă a barierelor comune în calea justiției și aceștia pot discuta în ce categorie trebuie plasate (precum și dacă acestea sunt considerate a fi bariere juridice sau instituționale sau bariere socio-economice sau culturale). Persoanele mentorate trebuie încurajate să „despacheteze” ceea ce este inclus în aceste bariere și de ce acestea ridică probleme, deoarece de multe ori ele nu se încadrează perfect într-o singură categorie. Este mai important ca persoanele mentorate să aibă în vedere ceea ce implică fiecare barieră decât să o clasifice.

Resurse financiare limitate (în plus, taxe judiciare ridicate)
 Subreprezentarea femeilor în profesia juridică
 Legislație discriminatorie Neîncredere în instituțiile de drept
 Nivel scăzut al educației (adică, lipsa conștientizării drepturilor legale ale unei persoane)
 Lacune în legislație (adică, încălcări ale drepturilor omului care nu sunt abordate de lege)
 Stereotipizarea pe criterii de gen
 Formarea limitată pentru profesioniștii din domeniul juridic (de exemplu, cu privire la violența împotriva femeilor)
 Statutul minorităților
 Infrastructura care este inaccesibilă (adică, clădiri ale instanțelor fără rampe, lipsa materialelor pentru persoanele cu deficiențe de vedere etc.)
 Corupția (adică, lipsa răspunderii)
 Sarcina inegală a îngrijirii (de ex., responsabilitățile privind îngrijirea copilului)

- (b) Persoanele mentorate pot elabora un grafic sau o listă de verificare în care să își noteze părerile cu privire la modul în care pot să abordeze barierele care au un impact deosebit asupra femeilor, pe care le-au identificat ca fiind deosebit de relevante. Acestea trebuie încurajate să fie strategice în ceea ce pot face, dar, de asemenea, să privească dincolo de barierele juridice și instituționale și să aibă în vedere asumarea unui rol pro-activ. Mai jos sunt incluse categorii model.

Lista de verificare:

Ce se poate face imediat în activitatea mea? (acestea sunt soluții pe termen scurt)

- ▶ *Elaborarea și distribuirea de buletine informative cu privire la drepturile legale în biroul meu*
- ▶ *Verifică cu părțile litigante (victime, martori) dacă au luat măsuri privind îngrijirea copilului înainte de programarea reuniunilor sau a audierilor*
- ▶ *Fii conștient și abține-te să te bazezi pe stereotipurile bazate pe criterii de gen*

La ce aș putea lucra cu alți profesioniști din domeniul juridic? (acestea necesită un angajament pe termen mai lung)

- ▶ *Elaborează cursuri juridice de formare continuă care acoperă problemele privind drepturile femeilor*
- ▶ *Examinează practicile de recrutare, angajare și promovare în cadrul instituției mele (utilizând o perspectivă de gen/ „ochelari sensibili la dimensiunea de gen”)*
- ▶ *Să devin un mentor și să promovez sensibilitatea la dimensiunea de gen!*

Unde îmi pot valorifica expertiza? (acestea sunt activități care pot fi asumate pe termen lung)

- ▶ *Promovează extinderea serviciilor gratuite de asistență juridică (adică, includerea victimelor violenței în familie)*
 - ▶ *Activează în cadrul barourilor locale sau al altor organizații, pentru a evidenția rezultatele judiciare pozitive, transparența și eficacitatea sistemului juridic*
 - ▶ *Colaborează cu mass-media pentru a îmbunătăți înțelegerea publicului cu privire la modul în care sistemul juridic poate proteja drepturile femeilor*
- ...

Domenii de discuție

- (a) Care sunt motivele cele mai comune pentru care oamenii nu apelează la sistemul de justiție atunci când le sunt încălcate drepturile? Există motive diferite pentru femei și bărbați?

Făcând referire la material (din manualul de formare sau cursul HELP online), ce (i) bariere juridice și instituționale și (ii) bariere socio-economice și culturale observați în sistemul juridic în care activați? (faceți o listă). Analizând această listă, sunt unele bariere mai frecvente pentru femei sau au un impact deosebit de negativ asupra femeilor? Acordați mai mult timp pentru a analiza mai profund modul în care o anumită zonă privind inegalitatea va afecta în cele din urmă accesul la justiție (adică, dacă femeile își asumă o sarcină mai mare în ceea ce privește îngrijirea copilului, care este impactul atunci: când pot merge la instanță sau întâlni un procuror? Decizia acestora de a formula o acțiune de divorț sau de a coopera în urmărirea penală a unui caz de violență domestică?)

Există unele bariere în calea justiției pentru femei care sunt observate mai des în cazurile penale decât în cazurile civile? Cum rămâne cu alte domenii ale dreptului (adică, dreptul administrativ, dreptul familiei)? Discutați despre eventualele impacturi ale unei bariere (de ex., lipsa „competențelor juridice”/cunoașterea drepturilor unei persoane).

- (b) Având în vedere diferitele bariere pe care le-ați identificat cu care se confruntă femeile, ce credeți că este necesar fie pentru a elimina această barieră, fie cel puțin pentru a-i diminua impactul (sesiune de schimburi de idei sau discutați, dacă vă aflați într-un cadru de grup)?

Observați tipare în tipurile de răspunsuri care sunt necesare?

Ce potențial rol vedeți pentru dumneavoastră în ceea ce privește ameliorarea oricăreia dintre aceste bariere?

Rețineți faptul că mentorul trebuie să încurajeze persoanele mentorate să gândească strategic cu privire la ceea ce sunt capabili să facă pe termen scurt și domeniile în care pot deveni mai activi în cadrul profesiilor lor, pe termen mediu și să afecteze schimbările pe termen lung. Poate fi utilă încurajarea persoanelor mentorate să facă un grafic în care să poată clasifica aceste angajamente/schimbări pe termen scurt, mediu și mai lung, pe care le pot face.

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ Acest curs poate fi utilizat în mod eficient, ca o discuție de grup, între mentor și mai multe persoane mentorate, ca o modalitate de a evidenția perspective diferite privind impactul anumitor bariere asupra femeilor și bărbaților. Poate fi inclusă o sesiune informală de schimburi de idei cu privire la ceea ce se poate face pentru îmbunătățirea sistemului de justiție pentru femei. Dacă persoanele mentorate reprezintă diferite domenii ale dreptului (civil și penal), discuția ar fi îmbogățită. Dar chiar dacă nu este cazul, mentorul poate pune întrebări referitoare la diferite domenii ale practicii juridice pentru a extinde discuția.

Resurse

Studiile de țară ale Consiliului Europei privind barierele, căile de atac și bunele practici referitoare la accesul femeilor la justiție pentru următoarele țări: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina
[https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#„14965347”:\[0\]”](https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice#„14965347”:[0]”)

Cursul 5: Accesul la justiție în cazurile de violență împotriva femeilor

Acest curs încurajează persoanele mentorate să analizeze mai atent barierele în calea justiției cu care se confruntă femeile care sunt victime ale violenței bazate pe gen (în special violența în familie) în cadrul sistemului juridic. În mod ideal, acest curs urmează cursului 4, astfel încât persoanele mentorate să poată face referire la rezultatele muncii lor și la discuțiile din cursul respectiv.

Corespunzător

Materialul se bazează pe concepte care sunt prezentate în Modulul 1 (secțiunea 1.1.3) din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și examinate mai detaliat în Modulul 5 al cursului HELP privind accesul la justiție pentru femei.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată trebuie să aibă o mai bună înțelegere a modului în care barierele în calea justiției contribuie la reducerea numărului de cazuri de violență împotriva femeilor (în special, fenomenul clasării în asemenea cauze pe măsură ce trec de la plângerea penală, la hotărârea definitivă și condamnare). Persoanele mentorate trebuie să cunoască modul în care acțiunile sau inacțiunile profesioniștilor din domeniul juridic pe parcursul acestui „lanț de justiție” afectează accesul femeilor la justiție. De asemenea, persoanele mentorate trebuie să reflecte asupra modului în care standardele stabilite în Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) vizează creșterea accesului femeilor la justiție.

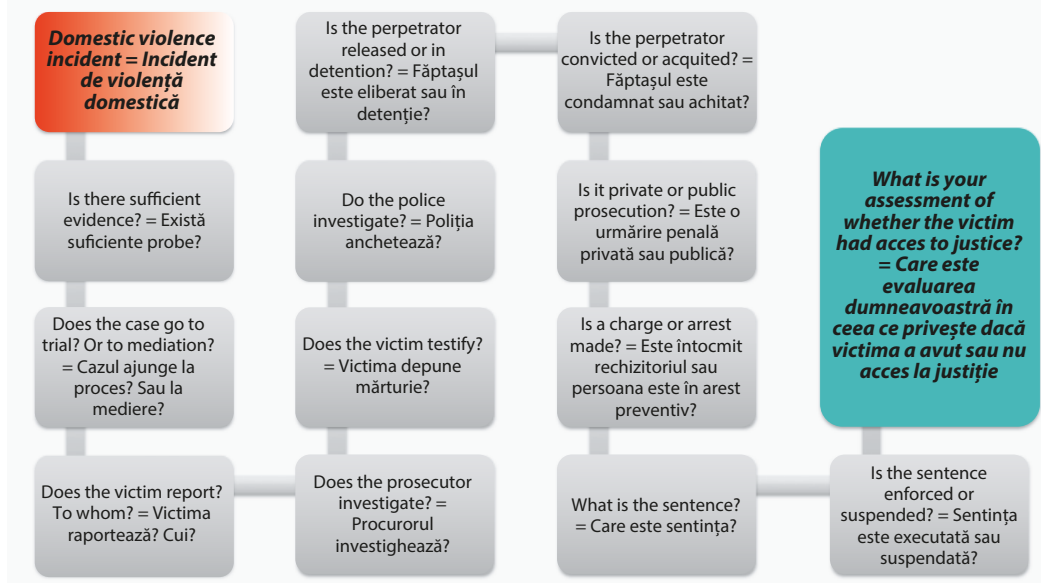
Impactul preconizat

Persoanele mentorate vor putea identifica barierele în calea justiției pentru victimele violenței împotriva femeilor și vor recunoaște că aceste bariere sunt interconectate (de ex., investigarea necorespunzătoare de către poliție are impact asupra activității procurorilor; munca necorespunzătoare a procurorilor poate duce la achitare). Persoanele mentorate trebuie să înțeleagă rolul lor în cadrul lanțurilor de justiție și importanța abordărilor coordonate, astfel cum este stabilit în Convenția de la Istanbul.

Conținut / subiecte

- (a) Persoana mentorată, ca persoană fizică sau într-un grup de persoane mentorate care lucrează împreună, trebuie să se familiarizeze cu noțiunea de „lanț al justiției” într-o cauză penală de violență împotriva femeilor (a se vedea pagina 18 din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* sau analizați Modulul 5 al cursului online). Un lanț de justiție tipic, în acest caz, începe cu primul contact pe care victima îl are cu sistemul de justiție (de obicei, interacțiunea cu poliția) și se încheie cu pronunțarea sentinței într-un dosar penal și/sau procedurile ulterioare examinării cauzei. Lanțul de justiție poate fi reprezentat vizual ca o serie de pași cu întrebări și consecințe atașate fiecărui pas. Acesta ar putea arăta cam așa:

JUSTICE CHAIN PRACTICE EXERCISE = EXERCIȚIU DE PRACTICĂ ÎN CADRUL LANȚULUI DE JUSTIȚIE

În fiecare etapă a lanțului de justiție, răspunsurile diferiților profesioniști din domeniul aplicării legii și din domeniul juridic vor afecta rezultatul pentru victimă - fie prin clasarea procesului, fie prin avansarea cazului în cadrul lanțului. Fiecare pas poate fi exprimat utilizând întrebări da/nu (de ex. „Procurorul formulează acuzațiile penale - da/nu?”) și apoi luarea în considerare a impactului fiecărei decizii.

- (b) Persoana(ele) mentorată(e) poate/pot imagina un scenariu/caz ipotetic de violență împotriva femeilor, cu care sunt familiarizați și analizează prin fiecare pas al lanțului de justiție, întrebând care ar fi rezultatul, în funcție de modul în care răspunde profesionistul relevant din domeniul juridic (fie avansând cazul de-a lungul lanțului, fie oprind avansarea cazului). Persoana mentorată trebuie să presupună faptul că victima are o cerere legitimă conform dreptului intern; scopul nu este de a evalua cazul juridic, ci de a înțelege modul în care deciziile luate în diferite etape pot împiedica accesul la justiție al victimei.

În mod alternativ, persoana(ele) mentorată(e) poate/pot studia faptele cauzei Volodina c. Rusiei (hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 iulie 2019⁶) și pot realiza corespondența dintre acțiunile/inacțiunile profesioniștilor din domeniul aplicării legii și din domeniul juridic și etapa de justiție din cadrul lanțului, observând consecințele asupra victimei. De reținut că faptele din cazul Volodina nu vor ocupa întregul lanț de justiție, ceea ce înseamnă că acesta se va încheia înainte ca un caz să ajungă în faza de judecată.

- (c) După ce a utilizat lanțul de justiție pentru a identifica punctele de uzură și a discuta rezultatele diferite într-un caz model de violență împotriva femeilor, persoana mentorată poate face referire la Convenția de la Istanbul, în principal la Capitolul IV privind investigarea, urmărirea penală, dreptul procedural și măsurile de protecție și la Capitolul 2 Articolul 7 privind coordonarea. Studiind obligațiile prevăzute în Convenția de la Istanbul, persoana mentorată poate realiza o corespondență a măsurilor necesare pentru prevenirea clasării proceselor (și pentru îmbunătățirea accesului femeilor la justiție!) în diferite puncte ale lanțului de justiție.

Atenție mentori!

Acest curs utilizează o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la Rusia. Asigurați-vă că persoanele mentorate nu înțeleg greșit sarcina. Utilizarea unui caz real dintr-o altă jurisdicție nu are scopul de a compara sau critica modul în care diferite state răspund la violența împotriva femeilor. Mai degrabă, spețele decise de Curte ridică aspecte care sunt problematice pentru multe state membre ale Consiliului European. Acest caz a fost selectat deoarece are elemente tipice pentru multe țări.

6. Accesibil la: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194321>

Exerciții

- (a) Persoanele mentorate se familiarizează cu graficul model furnizat în manualul de formare (sau mai sus) al unui lanț de justiție, examinează exercițiul lanțului de justiție din Modulul 5 al cursului HELP online sau creează un lanț de justiție care să corespundă unei anumite forme de violență împotriva femeilor pe care o cunosc.
- (b) În continuare, persoana mentorată fie poate lua în considerare un caz ipotetic (un caz „tipic” din practica sa), fie poate lucra dintr-un caz real din țara sa. În general, este recomandat ca persoanele mentorate să nu utilizeze un caz cu care sunt familiarizați, deoarece este posibil să treacă cu vederea acțiuni/inacțiuni necorespunzătoare din propriile lor sisteme juridice sau să fie reticenți să identifice eșecurile anumitor grupuri profesionale. Prin utilizarea unui caz dintr-o altă jurisdicție (aici este sugerat cazul Volodina din Federația Rusă), persoanele mentorate pot discuta despre eșecurile statului într-un mod mai deschis și „impersonal”. Cu toate acestea, persoanele mentorate trebuie încurajate să meargă mai departe de cazul Volodina, adică să exploreze alte rezultate ipotetice, dacă speța a ajuns în faza de judecată. Sarcina persoanei mentorate este să analizeze fiecare „verigă” din lanțul de justiție identificând ceea ce s-a întâmplat (sau ce nu a funcționat) în fiecare etapă și discutând impactul fiecărui rezultat asupra verigii următoare din lanț și, în final, asupra posibilității victimei de a accesa justiția.
- (c) După ce lanțul de justiție a fost examinat și au fost notate punctele de uzură (de ex., atunci când poliția a refuzat să deschidă o anchetă penală, a însemnat că victima a fost supusă unor violențe și amenințări fizice suplimentare din partea soțului), persoana mentorată trebuie să examineze Convenția de la Istanbul. Următoarea sarcină este să se analizeze care dintre cerințele specifice din Convenția de la Istanbul sunt relevante și în ce puncte ale lanțului de justiție. Vor exista suprapuneri și repetiții (de ex., autoritățile de aplicare a legii ar fi trebuit să efectueze o evaluare a riscurilor - articolul 50 din Convenția de la Istanbul. Dacă ar fi fost realizat acest lucru, un rezultat probabil ar fi fost ...).

Domenii de discuție

- (a) Pe baza propriei dumneavoastră practici, care sunt „legăturile” generale din cadrul unui lanț de justiție, care implică un caz penal de violență împotriva femeilor (rețineți faptul că acest lucru poate diferi în funcție de forma de violență)? Gândiți-vă, mai întâi, la modul în care victimele ajung, de obicei, în atenția sistemului de justiție. În ce stadiu se termină majoritatea cazurilor de violență împotriva femeilor - cu o condamnare? Achitare? Sau altceva?

Sunteți familiarizat cu conceptul de clasare a unor astfel de cauze? Persoana mentorată a văzut date cu privire la acest fenomen?

- (b) Examinând cauza Volodina (sau alt caz selectat de către mentor și persoana mentorată), analizați sistematic fiecare „verigă” din lanț, imaginându-vă care a fost experiența Dnei Volodina în ceea ce privește sistemul de justiție. Pentru fiecare etapă, întrebați: ce s-a întâmplat? (ce acțiuni a întreprins Dna Volodina și ce acțiuni au întreprins sau nu profesioniștii relevanți din domeniul aplicării legii/juridic?); care a fost consecința din punct de vedere a continuării cauzei sau împiedicării cauzei? Ce alte acțiuni ar fi putut fi întreprinse, care ar fi schimbat rezultatul?

- (c) Întocmiți o listă a aspectelor cheie legate de clasarea cauzei pe care le-ați identificat, luând în considerare atât stadiul din cadrul lanțului, cât și profesionistul relevant din domeniul aplicării legii/juridic, care a fost implicat. Rețineți faptul că noțiunea de „lanț de justiție” arată modul în care fiecare parte a sistemului este interconectată cu următoarea, prin urmare nu vă concentrați atenția numai asupra unui singur grup profesional! În schimb, luați în considerare modul în care acestea interacționează (de ex., cum informează procurorii poliția cu privire la probele care trebuie colectate în faza de anchetă?)

Acum, revizuiți Convenția de la Istanbul, în special obligațiile privind ancheta și urmărirea penală. Ce măsuri speciale pot preveni clasarea sau escaladarea/repetarea violenței? Ce măsuri ar îmbunătăți accesul la justiție pentru o victimă a violenței împotriva femeilor (de ex. Dna Volodina) și cum ar atenua sau elimina acestea barierele tipice în calea justiției?

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ Acest curs a fost elaborat în jurul unui caz „tipic” de violență în familie. Dar exercițiul poate fi aplicat, în egală măsură, și altor forme de violență împotriva femeilor, cum ar fi violul, hărțuirea sexuală, urmărirea în scop de hărțuire, crimele bazate pe onoare, etc. Mentorul poate discuta cu persoana mentorată despre domeniile dreptului penal în care au cea mai mare experiență. Dacă aceștia sunt deja familiarizați cu conceptul de lanț de justiție, poate fi o provocare utilă pentru persoana mentorată să ia în considerare modul în care o formă de violență împotriva femeilor, la care nu au lucrat în mod intensiv, ar putea trece prin lanț. Pe de altă parte, în cazul în care ideea lanțului de justiție este nouă pentru aceștia, este recomandabil să utilizeze un caz „tipic” de violență împotriva femeilor, cu care sunt familiarizați.
- ▶ Există mai multe hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului care vizează violența împotriva femeilor și toate pot fi utilizate într-un exercițiu privind lanțul de justiție. În mod alternativ, mentorul poate concepe un caz ipotetic pentru a evidenția anumite probleme pentru persoana mentorată (de ex., cu privire la acțiunile specifice ale procurorilor sau judecătorilor).

Resurse

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul Volodina este disponibilă aici:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194321>

Textul Convenției de la Istanbul este disponibil în toate limbile Consiliului Europei aici:
<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>

Este posibil ca pe lângă cursul HELP privind Accesul Femeilor la Justiție, persoanele mentorate să dorească să se înscrie la cursul HELP privind Violența împotriva femeilor și violența în familie pentru a explora subiectul mai în detaliu. Acest curs include, de asemenea, un modul privind accesul femeilor la justiție. Cursul este disponibil în mai multe limbi⁷.

Publicația *Progresul femeilor lumii: În căutarea dreptății* include un capitol referitor la conceptul de lanț de justiție (Capitolul 2), cu un studiu de caz din Bulgaria (*Bevacqua și S. c. Bulgariei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2008⁸) și informații referitoare la clasările în cazurile de viol, bazate pe studii desfășurate în Africa de Sud.

(ONU, Femei, 2011). Disponibilă în mai multe limbi: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2011/7/progress-of-the-world-s-women-in-pursuit-of-justice>

Publicația *Manual de resurse pentru formatori privind răspunsurile eficiente ale autorităților de urmărire penală în cazul violenței împotriva femeilor și fetelor* include un capitol referitor la barierele cu care se confruntă femeile în accesarea justiției penale, cu un exercițiu model privind lanțul de justiție (p. 102) care poate fi un material de referință util (UNODC, 2017).

https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Gender/16-09583_ebook.pdf

⁷ <http://help.elearning.ext.coe.int>.

⁸ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805a32ab>

Cursul 6: Aplicarea dreptului internațional privind drepturile femeilor în instanțele de judecată naționale

Scopul acestui curs este de a consolida competențele practicienilor de a aplica eficient standardele juridice internaționale în procedurile juridice interne.

Corespunzător

Acest curs decurge, în mod logic, din materialul prezentat în Capitolul 2 din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și Modulul 2 din cursul HELP, ambele fiind prezentări generale ale dreptului internațional relevant (atât instrumente juridice cu caracter obligatoriu, cât și fără caracter obligatoriu, ale ONU, Consiliului Europei și Uniunii Europene).

Obiectivele învățării

Persoana mentorată trebuie să învețe cum să aplice standardele juridice internaționale în practica obișnuită pentru a proteja drepturile femeilor. Aceasta trebuie să înțeleagă care tratate sau convenții (inclusiv instrumentele juridice fără caracter obligatoriu) sunt aplicabile în cazuri specifice și procedura de introducere a acestora în cazurile juridice.

Impactul preconizat

Chiar dacă persoanele mentorate sunt deja familiarizate cu standardele juridice internaționale relevante pentru problemele privind drepturile femeilor, este posibil ca acestea să nu știe cum să aplice aceste standarde în practica lor de zi cu zi. Persoana mentorată se va simți tot mai confortabil să apeleze la standardele internaționale privind drepturile omului în ceea ce privește femeile, în mod special, în domeniile în care legislația internă lipsește.

Conținut / subiecte

Acest curs poate funcționa ca un studiu individual cu îndrumare, în cadrul căruia persoana mentorată explorează procedura de aplicare a dreptului internațional în jurisdicția sa.

Exerciții

Exercițiile pot lua forma unor sarcini secvențiale, după cum urmează:

- (a) Examinați sursele de drept din cadrul sistemului juridic național și, în mod special, aplicabilitatea dreptului internațional (este tratat în același mod ca dreptul național în procedurile interne?).
- (b) Identificați unde există lacune în dreptul național care sunt abordate de dreptul internațional (tratate și instrumente juridice fără caracter obligatoriu) - referitoare la drepturile femeilor sau la problemele de gen.
- (c) Examinați jurisprudența și practica juridică pentru a găsi exemple de instanțe de judecată naționale care interpretează aplicarea sau se bazează pe dreptul internațional.
- (d) Identificați mai multe moduri specifice prin care persoana mentorată poate încerca să introducă standarde internaționale în practica sa.

Domenii de discuție

- (a) Dreptul internațional este o sursă de drept suplimentară sau obligatorie? Există diferențe în aplicabilitatea dreptului tratatelor (instrumente juridice cu caracter obligatoriu) și instrumentelor juridice fără caracter obligatoriu? Care sunt aspectele procedurale ale utilizării diferitelor surse de drept?

- (b) După analizarea instrumentelor de bază ale drepturilor omului, care se referă la drepturile femeilor (de ex., prin cursul HELP online sau ca lectură suplimentară), ce probleme ați identificat care sunt abordate mai amănunțit în cadrul dreptului internațional, decât în dreptul intern? Sau în ce domenii considerați că dreptul internațional specific oferă informații suplimentare cu privire la modul optim de protejere a drepturilor femeilor?
- (c) Cum se face referire, în general, la dreptul internațional, în cazurile interne? În ce domenii ale legii?
- (d) Unde s-ar putea face referire, de exemplu, la dreptul sau standardele internaționale, în elaborarea argumentelor juridice, prezentarea raționamentelor juridice sau în hotărâri? Vă puteți gândi la oportunități specifice de a utiliza dreptul internațional în cazurile referitoare la drepturile femeilor?

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ În cazul în care mentorul stabilește că persoana mentorată are nevoie de îndrumări suplimentare, acest curs poate fi prezentat într-un alt mod. Persoana mentorată poate selecta un caz din propria experiență sau unul cu care este familiarizată (un caz privind drepturile femeilor și, în mod ideal, un caz complex). Aceasta poate identifica toate legile naționale relevante care au fost citate. Apoi, aceasta poate examina tratatele internaționale de bază (Convenția Europeană a Drepturilor Omului [CEDO], Convenția de la Istanbul, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor [CEDAW], etc.) și poate găsi unde există zone de suprapunere sau de diferență. În mod special, unde amplifică standardele internaționale argumentele juridice în cazurile de încălcare a drepturilor femeilor?
- ▶ În cazul în care nu este posibilă găsirea niciunui caz care să fie destul de complex, mentorul poate elabora cazuri ipotetice care se bazează pe diferite domenii ale legii.

Resurse

Dacă persoanele mentorate doresc să examineze documentele de bază referitoare la drepturile femeilor, acestea pot găsi rezumate aici, pentru sistemele Consiliului Europei și ale ONU:

Standardele și mecanismele CoE privind egalitatea de gen
<https://www.coe.int/en/web/genderequality/standards-and-mechanisms>

Drepturile femeilor sunt drepturile omului, Oficiul ONU pentru Înaltul Comisar pentru Drepturile Omului (2014) <https://www.ohchr.org/Documents/Events/WHRD/WomenRightsAreHR.pdf>

Dacă persoanelor mentorate le este dificil să identifice domeniile în care legislația internă (sau practica) nu protejează în mod adecvat drepturile femeilor în țara lor, acestea pot examina hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului. Hotărârile oferă informații referitoare la situația în care Curtea a constatat că dreptul și/sau practica națională nu respectă standardele internaționale (adică, Convenția Europeană a Drepturilor Omului) care poate fi aplicată altor state membre. Aceste hotărâri sunt rezumate în fișele informative ale Curții, care sunt actualizate în mod periodic:

Fișă informativă privind egalitatea de gen: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Gender_Equality_ENG.pdf

Fișă informativă privind violența în familie:
https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Domestic_violence_ENG.pdf

Fișă informativă privind violența împotriva femeilor:
https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Violence_Woman_ENG.pdf

Divizia Egalității de Gen a întocmit, de asemenea, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la problemele egalității de gen
<https://rm.coe.int/compilation-echr-case-law-1-august-2019/168096d977>

Cursul 7: Lucrul cu jurisprudența

Scopul acestui curs este de a angaja persoana mentorată să lucreze cu cazuri reale, pentru a explora modul în care ar putea diferi rezultatele juridice, dacă ar face obiectul unui litigiu în propria țară.

Cursul are două „piste” - (Cazul A) care abordează un caz de discriminare bazată pe sex, pentru practicienii de drept civil și (Cazul B) care abordează un caz de violență împotriva femeilor, pentru practicienii de drept penal. Mentorul trebuie să decidă cu persoana mentorată ce tip de caz vor aborda și discuta. De asemenea, este posibil să analizați ambele cazuri.

În **cazul de drept civil**, scopul este de a permite persoanelor mentorate să exploreze modul în care un caz de discriminare pe criterii de sex/gen trebuie judecat, analizând standardele, problemele probatorii și probele necesare pentru schimbarea sarcinii probei.

În **cazul de drept penal**, scopul este ca persoanele mentorate să exploreze modul în care un caz dintr-o țară care nu a ratificat Convenția de la Istanbul ar fi putut fi soluționat diferit (sau ce argumente juridice ar fi făcute diferit) dacă țara ar fi fost parte la Convenție

Corespunzător

Acest curs se bazează pe concepte juridice care sunt prezentate în diferite secțiuni ale *Manualului de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și din cursul HELP. Pentru un caz privind discriminarea (Cazul A), materialul de referință poate fi găsit în Modulul 1 (secțiunea 1.3) și Modulul 4 (secțiunea 4.3 privind problemele probatorii). Modulul 3 al cursului HELP este pe tema discriminării pe motive de sex și gen.

Pentru un caz privind violența împotriva femeilor (cazul B), materialul de referință se găsește în Modulele III și 1V din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție*, precum și în Modulele 2 și 5 din Cursul HELP.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată trebuie să câștige experiență în aplicarea standardelor internaționale care s-ar putea să nu fie utilizate, în mod obișnuit, în țara sa. Prin reflecția asupra practicilor internaționale, persoanele mentorate trebuie să învețe zonele în care dreptul internațional oferă protecție pentru încălcarea drepturilor și standardele care nu sunt întotdeauna acoperite de dreptul intern.

Impactul preconizat

Persoana mentorată va câștiga o apreciere pentru relevanța dreptului și standardelor internaționale. De asemenea, aceasta va putea exercita modul în care poate formula argumente juridice pe baza propriului drept național, precum și drept internațional.

Conținut / subiecte

Se sugerează ca tiparele faptelor pe care le studiază persoana mentorată să se bazeze pe comunicări reale care au fost examinate de Comitetul CEDAW. Examinarea de către Comitet nu este un proces judiciar, dar include trimiteri la dreptul și procedura națională. Persoana mentorată trebuie să examineze cazurile și constatările Comitetului CEDAW. Apoi, persoana mentorată trebuie să discute despre modul în care același caz ar fi judecat și soluționat în jurisdicția sa. Persoana mentorată trebuie să își dezvolte propriile argumente juridice, cu referiri la dreptul intern, precum și la orice drept internațional relevant. Se recomandă ca persoanelor mentorate să li se ofere mai întâi faptele (din comunicările către Comitetul CEDAW) și să citească concluziile Comitetului ulterior - după ce au ajuns la propriile argumente juridice.

Atenție mentori!

Acest curs utilizează decizii ale Comitetului CEDAW privind Slovacia și Rusia. Asigurați-vă că persoanele mentorate înțeleg corect sarcina. Utilizarea unor reclamații reale din alte jurisdicții nu are scopul de a compara sau critica modul în care diferite state reacționează la violența împotriva femeilor. Mai degrabă, aceste cazuri includ probleme juridice care sunt problematice pentru multe țări ale Consiliului European.

Cazul A: Discriminarea bazată pe sex

Pe baza faptelor comunicării lui D.S. (Slovacia) către Comitetul CEDAW.

Cazul se referă la concedierea lui D.S. de la locul de muncă, după ce aceasta a intrat în concediul de maternitate. D.S. a susținut că a făcut obiectul discriminării pe motive de gen din partea angajatorului ei.

Persoana mentorată trebuie să citească faptele și plângerea și să elaboreze o teorie a cazului, să determine legea aplicabilă (ca și cum cazul ar fi fost judecat în țara persoanei mentorate), să identifice eventuale forme de probe, să discute probele care sunt suficiente pentru a stabili un caz prima facie și să schimbe sarcina probei și să stabilească o hotărâre, ca și cum speța ar fi fost judecată în sistemul juridic al persoanei mentorate. Abia atunci, trebuie să examineze persoana mentorată concluziile Comitetului CEDAW. În acest caz, Comitetul a constatat că există o discriminare cu încălcarea CEDAW.

Cazul B: Violența împotriva femeilor

Pe baza faptelor comunicării lui X și Y. (Federația Rusă) către Comitetul CEDAW.

Cazul se referă la X și Y, care au fost amândouă supuse violenței domestice și au susținut că statul nu și-a îndeplinit obligația sa privind diligența cuvenită, și anume să ancheteze și să urmărească penal făptașii actului de violență.

Persoana mentorată trebuie să citească faptele și să elaboreze o teorie a cazului, să determine legea aplicabilă (ca și cum cazul ar fi fost judecat în țara persoanei mentorate), să identifice eventuale forme de probe și domeniul de anchetă/urmărire penală și să stabilească o hotărâre, ca și cum speța ar fi judecată în sistemul juridic al persoanei mentorate. Abia atunci, persoana mentorată trebuie să examineze concluziile Comitetului CEDAW. În acest caz, Comitetul a constatat că există încălcări ale CEDAW, având în vedere și câteva recomandări generale la Convenție.

Rețineți faptul că, la momentul acestei comunicări, Rusia nu ratificase Convenția de la Istanbul.

Una dintre sarcinile persoanei mentorate trebuie să fie să caute eventuale încălcări ale Convenției de la Istanbul.

Exerciții

Instrucțiuni pentru persoanele mentorate pentru cazul A

Exercițiul poate lua forma unor sarcini secvențiale, după cum urmează:

- (a) Examinați doar faptele cazului privind discriminarea în bază de gen (aici, referitor la ocuparea forței de muncă).
- (b) Luați în considerare faptele cazului în contextul jurisdicției dumneavoastră. Prezentați argumentele juridice pentru un caz de discriminare pe criterii de gen, bazându-vă pe dreptul intern relevant, precum și pe standardele internaționale (pe care persoana mentorată le consideră a fi aplicabile).
- (c) Identificați posibile forme de probe. Acestea le pot depăși pe cele menționate în faptele cazului propriu-zis. Persoana mentorată trebuie să se gândească ce forme de dovezi vor fi suficiente pentru a prezenta un caz prima facie și apoi pentru a schimba sarcina probei către pârât/angajator pentru a demonstra că decizia de încetare a angajării nu a fost discriminatorie.
- (d) Persoana mentorată și mentorul pot discuta argumentele și probele juridice. În cele din urmă, persoana mentorată trebuie să își asume rolul de judecător și să ajungă la o potențială hotărâre.
- (e) Ultimul pas este revizuirea deciziei și a recomandărilor Comitetului CEDAW, luând act de faptul că aceasta nu este o hotărâre juridică cu caracter obligatoriu. În acest moment, mentorul și persoana mentorată pot discuta diferențele în cazul în care acest caz ar fi fost (a) audiat de o instanță din țara persoanei mentorate sau (b) audiat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cu ideea de a identifica dacă există inadvertențe legislative în cadrul juridic intern, care sunt abordate de dreptul internațional.

Instrucțiuni pentru persoanele mentorate pentru Cazul B

Exercițiul poate lua forma unor sarcini secvențiale, după cum urmează:

- (a) Examinați doar faptele cazului privind violența împotriva femeilor (aici, referitor la violența domestică).

- (b) Luați în considerare faptele cazului în contextul jurisdicției dumneavoastră. Stabiliți ce legi s-ar aplica în acest caz (atât drept penal și procedura penală, cât și, potențial, drept civil sau administrativ).
- (c) Ce standarde internaționale s-ar aplica faptelor acestui caz? Rețineți faptul că, la momentul audierii cazului, Federația Rusă nu era parte la Convenția de la Istanbul. Însă persoana mentorată trebuie să abordeze acest caz ca și cum statul ar fi obligat în temeiul Convenției. De asemenea, luați în considerare orice alte standarde internaționale aplicabile.
- (d) Identificați probele privind lipsa de acțiune a statului în caz. De asemenea, identificați și alte acțiuni pe care poliția sau procurorii ar fi trebuit să le întreprindă, în cazul în care acest caz s-ar fi petrecut în țara dumneavoastră.
- (e) Persoana mentorată și mentorul pot discuta argumentele și probele juridice privind lipsa de acțiuni a statului. În cele din urmă, persoana mentorată trebuie să își asume rolul de judecător și să ajungă la o potențială hotărâre.
- (f) Ultimul pas este revizuirea deciziei și a recomandărilor Comitetului CEDAW, luând act de faptul că aceasta nu este o hotărâre juridică cu caracter obligatoriu. În acest moment, mentorul și persoana mentorată pot discuta diferențele în cazul în care acest caz ar fi fost (a) audiat de o instanță din țara persoanei mentorate (b) audiat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cu privire la aceleași fapte, dar petrecut într-o țară care a ratificat Convenția de la Istanbul.

Domenii de discuție

Pentru Cazul A

- (a) După citirea faptelor, astfel cum au fost formulate de către autor (D.S.), există diferențe în modul în care legislația națională în acest caz (aici, Slovacia) și în țara dumneavoastră tratează discriminarea pe criterii de gen (sau pe criterii de sex)? Care sunt aceste diferențe?
- (b) Punându-vă în rolul avocatului lui D.S., ce lege se aplică cazurilor de discriminare din țara dumneavoastră?
- (c) Ce standarde juridice internaționale pot fi invocate? Gândiți-vă la convențiile CEDAW, precum și ale Consiliului Europei.
- (d) După lecturarea observațiilor statului parte („apărarea”) și a comentariilor reclamantului, care sunt eventualele forme de probe pe care reclamantul le poate prezenta și cele pe care statul („pârâtul”) le poate furniza (puteți crea o listă)? Fiți creativ și gândiți dincolo de faptele cazului și luați în considerare probe care ar putea fi disponibile în țara dumneavoastră. Ce dovezi ar fi suficiente pentru ca D.S. să formuleze un caz prima facie în conformitate cu dreptul intern? Gândiți-vă la alte jurisprudențe cu care este posibil să fiți familiarizat. Dacă răspunsul la această întrebare este dificil, țineți-o minte pentru atunci când veți analiza ulterior ceea ce a stabilit Comitetul CEDAW cu privire la faptul dacă sarcina probei a fost schimbată.
- (e) Acum, punându-vă în rolul de judecător, ce ați decide sau cum ați explica o hotărâre în favoarea D.S. (adică, constatarea că angajatorul acesteia a discriminat-o)?
- (f) Examinați concluziile Comitetului CEDAW. Rețineți faptul că Comitetul a constatat încălcări ale Convenției. Considerați că hotărârea ar fi aceeași în cazul în care această speță ar fi audiată în sistemul dumneavoastră juridic? - fie bazându-se doar pe dreptul intern, fie invocând, de asemenea, și dreptul internațional (cum ar fi CEDAW)? V-ați aștepta să vedeți vreo diferență în cazul în care această speță ar fi fost audiată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pe baza Convenției Europene a Drepturilor Omului?

Pentru Cazul B

- (a) După citirea faptelor astfel cum au fost formulate de autori (X și Y), există diferențe în modul în care dreptul național din acest caz (aici, Federația Rusă) și din țara dumneavoastră abordează violența în familie? Care sunt aceste diferențe?
- (b) Punându-vă în rolul de avocat pentru X și Y, ce lege se aplică spețelor de violență domestică din țara dumneavoastră (luați în considerare dreptul penal, procedura penală, dreptul administrativ și civil)? Există, în țara dumneavoastră, căi de atac care nu au fost disponibile pentru X și Y?

- (c) Ce sarcini prevăzute de lege ale poliției sau ale procurorilor ar fi implicate dacă acest caz ar fi avut loc în țara dumneavoastră?
- (d) Imaginați-vă că faptele acestui caz s-au petrecut într-un stat care era parte la Convenția de la Istanbul - ce articole ați invoca pentru a dovedi inacțiunea statului, în acest caz?
- (e) Care este eventuala probă a neîndeplinirii de către stat a obligațiilor privind diligența cuvenită, în acest caz?
- (f) Examinați observațiile statului parte („apărarea”) - cum ați răspunde acestor argumente, în calitate de avocat al X și Y?
- (g) Acum, punându-vă în rolul de judecător, ce ați decide sau unde ați constata încălcări ale dreptului intern și internațional?
- (h) Examinați concluziile Comitetului CEDAW. Rețineți faptul că Comitetul a constatat încălcări ale CEDAW. Considerați că hotărârea ar fi aceeași în cazul în care această speță ar fi audiată în sistemul dumneavoastră juridic? Dar în cazul în care speța ar fi fost audiată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pe baza Convenției de la Istanbul?

Resurse

Cazuri de discriminare:

Comunicarea D.S. (Opiniile adoptate de Comitetul CEDAW privind Comunicarea nr. 66/2014)
<https://digitallibrary.un.org/record/854547>

Comunicarea R.K.B. (Opiniile adoptate de Comitetul CEDAW privind Comunicarea nr. 28/2010)
<https://juris.ohchr.org/Search/Details/1720>

Cazuri de violență împotriva femeilor:

Comunicarea X și Y (Opiniile adoptate de Comitetul CEDAW privind Comunicarea nr. 100/2016)
<https://undocs.org/pdf?symbol=en/CEDAW/C/73/D/100/2016>

Comunicarea O.G. (Opiniile adoptate de Comitetul CEDAW privind Comunicarea nr. 91/2015)
<https://juris.ohchr.org/Search/Details/2429>

Cursul 8: Ce se poate face pentru a elimina stereotipurile de gen din procesele judiciare?

Acest curs se concentrează pe o barieră critică în calea justiției pentru femei - dependența de stereotipurile de gen în cazurile de violență împotriva femeilor. Scopul este de a solicita persoanei mentorate să ia în considerare mai multe exemple care reflectă abuzuri privind prejudecățile de gen în procesul decizional judiciar și să reflecte atât asupra prejudiciului cauzat, cât și asupra modului în care sistemul juridic a răspuns în fiecare caz.

Corespunzător

Se recomandă ca acest curs să se desfășoare după ce persoana mentorată a avut deja o introducere în temele privind stereotipurile și prejudecățile de gen în cadrul sistemului judiciar. Materialul este disponibil în secțiunea 1.4 din *Manualul de formare pentru judecători și procurori privind asigurarea accesului femeilor la justiție* și Modulul 4 din cursul HELP. Este recomandat ca, în scopul acestui curs, să se analizeze mai profund stereotipizarea de gen și să se reflecte asupra consecințelor negative în cazurile juridice, cu îndrumarea mentorului.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată va recunoaște prejudecățile comune/ luarea de decizii stereotipate (cum ar fi învinovățirea victimei în cazurile de violență împotriva femeilor; neînțelegerea dinamicii violenței sexuale/ violului; dezinformare cu privire la consimțământ în astfel de cazuri etc.) și va începe să descifreze de unde provin aceste noțiuni stereotipate, precum și prejudiciul pe care îl provoacă. De asemenea, persoana mentorată trebuie să elaboreze eventuale răspunsuri la astfel de prejudecăți de gen și modul în care, în calitate de profesionist în domeniul juridic, le poate bloca sau preveni ca acestea să provoace prejudicii.

Impactul preconizat

Persoana mentorată va înțelege că stereotipurile și concepțiile greșite cu privire la violența sexuală (precum și alte forme de violență împotriva femeilor) sunt, din păcate, reacții comune, care se petrec în întreaga societate. Când aceste stereotipuri influențează luarea deciziilor juridice, aceasta are ca rezultat una dintre cele mai critice bariere în calea justiției pentru victimele violenței pe criterii de gen (și, de asemenea, un motiv pentru care astfel de infracțiuni sunt considerate latente). Persoana mentorată va înțelege că este responsabilitatea profesioniștilor din domeniul juridic să se asigure că prejudecățile și dependența de stereotipuri pentru interpretarea probelor și aplicarea legii nu fac parte din procesul decizional juridic. Aceasta trebuie să se simtă împuternicită să recunoască astfel de prejudecăți și stereotipizări și să prevină apariția acestora în propriul proces decizional și în procesele juridice, în general.

Conținut / subiecte

Persoanei mentorate i se oferă informații (sau i se solicită să facă mini-cercetări) privind cazurile recente și deosebit de grave de stereotipizări/prejudecăți de gen. Sunt furnizate trei exemple, iar mentorul poate solicita persoanei mentorate să ia în considerare unul sau toate cele trei exemple, sau poate alege alte cazuri problematice. Mentorul îndrumă persoana mentorată să reflecte asupra a ceea ce se află în spatele deciziilor judiciare, care sunt stereotipurile specifice care sunt consolidate, prejudiciul cauzat și, de asemenea, răspunsurile publice care au urmat.

Atenție mentori!

Rezumatele prezentate mai jos nu reprezintă istoricul complet al cazurilor. Scopul exercițiului nu este de a examina procesul integral de luare a deciziilor judiciare pentru un caz, ci să se concentreze pe exemple privind modul în care stereotipizările de gen pot influența, în mod necorespunzător, procedurile juridice.

Există exemple clare ale stereotipizării de gen, în fiecare caz, și persoana mentorată nu trebuie încurajată să găsească justificări pentru această practică.

Rețineți faptul că unele persoane mentorate pot avea aceleași concepții greșite - până la urmă, aceste convingeri sunt comune în majoritatea societăților. Astfel, persoanele mentorate pot încerca să le diminueze sau să dea explicații. Este important ca mentorul să transmită un punct cheie de învățare - acestea sunt exemple ale profesioniștilor din domeniul juridic, care se bazează, în mod necorespunzător, pe stereotipurile de gen și acest fapt nu poate fi justificat.

Exerciții

Trei exemple propuse sunt după cum urmează. Informații suplimentare cu privire la aceste cazuri particulare sunt disponibile în mai multe surse de știri, în referințe.

Spania: (cazul „haita de lupi”)⁹ În 2018, cinci bărbați au fost acuzați că au violat în grup o fată de 18 ani. Aceștia au fost găsiți vinovați pentru o infracțiune mai mică de „abuz sexual continuu”, dar nu viol. Au existat mai multe aspecte problematice ale cazului. De exemplu, infracțiunea de viol în conformitate cu dreptul spaniol trebuie să implice violență sau intimidare. Avocatul apărării a susținut că victima a consimțit, utilizând imagini video de pe telefon, care prezentau victima imobilă, cu ochii închiși, ca probă că nu a existat violență/intimidare. Apărarea a depus, de asemenea, probe, obținute de la un detectiv particular, cu victima care zâmbea cu prietenii, la câteva zile după incident. Judecătorul a stabilit că „pasivitatea” victimei a însemnat că nu a existat un viol. După verdict, au existat proteste publice în masă în Spania și apeluri vizând modificarea legislației privind infracțiunile sexuale. În 2019, Curtea Supremă a preschimbât verdictul și a ridicat pedepsele de la 9 la 15 ani. Legea cu privire la infracțiunile de viol și agresiune sexuală este, în prezent, în curs de revizuire și poate fi modificată.

Italia¹⁰: În 2016, o instanță de fond a condamnat doi bărbați pentru violarea unei femei de 22 de ani (care era originară din Peru). În 2017, bărbații au fost achitați de Curtea de Apel. Motivarea instanței de apel (un complet format din 3 judecătore) a inclus faptul că mărturia victimei nu era credibilă, deoarece era urâtă/„arăta prea masculin” pentru a fi dezirabilă (pe baza fotografiei văzute de judecătore și a declarațiilor inculpaților potrivit cărora nu erau atrași de aceasta). Au existat dovezi medico-legale în acest caz, care arătau faptul că victima avea răni care demonstau violul și că a fost drogată. În 2019, Curtea Supremă a dispus rejudecarea. Ministerul Justiției a dispus anchetarea hotărârii.

Irlanda de Nord¹¹: Într-un proces din 2018, în care o fată de 17 ani a acuzat un bărbat de 27 de ani de viol, o problemă crucială a fost dacă victima a consimțit la vreun act sexual. În cuvântarea de încheiere adresată juraților, avocatul apărării a făcut următoarea declarație: „Probele exclud posibilitatea ca ea să fie atrasă de inculpat și să fie deschisă să întâlnească pe cineva și să fie cu cineva? Trebuie să vă uitați la modul în care era îmbrăcată. Purta tanga [lenjerie] cu dantelă în partea din față”. După deliberare, juriul l-a achitat pe inculpat. Ședința a fost urmată de proteste în masă și declarații în Parlament care condamnau verdictul. Cazul a avut ca rezultat, în cele din urmă, dispunerea, de către Consiliul pentru Justiție Penală, a unei examinări independente a dreptului și procedurilor privind infracțiunile sexuale din Irlanda de Nord.

Domenii de discuție

- ▶ Ce este problematic în fiecare dintre aceste cazuri? Care sunt stereotipurile sau ideile preconcepute de gen specifice privind violența sexuală, care sunt consolidate? De ce este problematică această practică?
- ▶ Luați în considerare modul în care au fost consolidate stereotipurile și miturile cu privire la viol și violența sexuală în fiecare dintre aceste cazuri. S-a realizat aceasta prin argumentele juridice, prin decizia instanței sau chiar prin legile propriu-zise? Ce diferențe există, din punct de vedere al impactului asupra cazului, atunci când stereotipurile de gen au „surse” diferite?
- ▶ Luarea deciziilor sau argumentele juridice în fiecare dintre aceste cazuri sugerează o înțelegere a dinamicii cazurilor de viol? Ce nu se înțelege?
- ▶ Ce s-ar fi putut face diferit? Puneți-vă în rolul unui procuror sau judecător (sau al altui profesionist relevant din domeniul juridic) și luați în considerare posibile acțiuni, din punct de vedere al obiecțiilor, instrucțiunilor pentru juriu, propria dumneavoastră deliberare, amendamente juridice etc.
- ▶ Dacă oricare dintre aceste cazuri s-ar fi petrecut în țara dumneavoastră, ce s-ar putea face pentru a „trimite un semnal” că prejudecățile de gen și dependența de stereotipurile de gen sunt inacceptabile? (de ex., există proceduri disciplinare? Dar anchetele independente sau procesele de reformă juridică?)

⁹ <https://www.theguardian.com/world/2018/apr/26/protests-spain-five-men-cleared-of-teenagers-gang-rape-pamplona>;
<https://www.forbes.com/sites/anagarciavaldivia/2019/06/22/wolf-pack-case-spains-supreme-court-finds-the-5-men-guilty-of-rape/#6ee37e4c5fb9>

¹⁰ <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/11/men-acquitted-of-charges-because-victim-judged-too-masculine>

¹¹ <https://www.irishexaminer.com/breakingnews/ireland/comment-investment-needed-to-change-attitudes-towards-consent-and-rape-885955.html>

- ▶ Care a fost rezultatul final al acestor trei cazuri, în ceea ce privește îmbunătățirea funcționării sistemului de justiție pentru victimele violului sau ale altor forme de violență sexuală? Care au fost lecțiile învățate?
- ▶ Vă puteți gândi la modalități prin care sistemul juridic (și profesioniștii din cadrul acestuia) poate fi mai proactiv în ceea ce privește abordarea stereotipizării și a prejudecăților de gen, în loc să reacționeze la cazuri precum acestea, care provoacă un prejudiciu considerabil (victimei, dar, de asemenea, mai general, subminează încrederea în instituții)?

Sfaturi pentru adaptare

- ▶ Este de așteptat ca acest curs să fie utilizat după ce persoana mentorată a studiat deja stereotipurile de gen (fie din manualul de formare, fie din cursul online). Cu toate acestea, în cazul în care mentorul observă că persoana mentorată are probleme în a identifica stereotipizările de gen problematice în scenariile furnizate, mentorul trebuie să solicite persoanei menturate să citească unele dintre materialele din secțiunea Resurse, de mai jos. Aceasta poate fi, de asemenea, o modalitate de începere a cursului - de a reîmprospăta memoria persoanei menturate.
- ▶ O abordare mai avansată poate fi să solicitați persoanei menturate să analizeze exemple din propria sa experiență și practică. Acest lucru necesită auto-reflecție în ceea ce privește prejudecățile și ideile preconcepționate personale. Scopul nu este să învinovățim persoana mentorată, ci să înțelegem că miturile cu privire la violența sexuală sunt comune (a se observa diferitele țări/sisteme juridice din exemplele oferite în exercițiu) și gândirea noastră a progresat, de asemenea, de-a lungul timpului (observați modul în care cazurile de violență împotriva femeilor erau tratate în drept în urmă cu 20 de ani sau în urmă cu 100 de ani).
- ▶ Persoanele menturate pot, de asemenea, identifica și discuta tipuri de stereotipizări de gen care pot fi observate în cazuri referitoare la alte probleme juridice, nu doar privind violența sexuală. Un exemplu este discutarea modului în care cazurile de viol intramarital sunt abordate în dreptul național - există apărări în cazul violului atunci când făptuitorul și victima sunt căsătoriți? Au existat modificări ale dreptului și ale tratamentului juridic al unor astfel de cazuri? Care au fost acele schimbări și de ce sunt acestea importante?

Resurse

Pentru informații suplimentare cu privire la stereotipizările de gen și prejudecățile de gen, următoarele lecturi suplimentare pot fi utile pentru persoanele menturate:

Eliminarea stereotipizărilor judiciare: Accesul egal la justiție pentru femei în cazurile de violență bazată pe criterii de gen (Oficiul Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului, 2014)

Stereotipizările de gen ca încălcare a drepturilor omului (Oficiul Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului, 2013)

<https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/WRGS/Pages/GenderStereotypes.aspx>

Cursul 9: Utilizarea practicilor sensibile la dimensiunea de gen în viața reală

Scopul acestui curs este de a încuraja persoana mentorată să se pună în locul unei utilizatoare a justiției - de exemplu, o victimă a violenței bazate pe criterii de gen - pentru a identifica barierele în calea justiției care pot fi remediate.

Corespunzător

Cursul poate fi utilizat în orice moment în cadrul Programului de Mentorat. Acesta corespunde materialelor prezentate în Capitolul 4 din manualul de formare și Modulele 5 și 6 ale cursului HELP privind accesul femeilor la justiție.

Obiectivele învățării

Persoana mentorată trebuie să își vadă propriile practici și spații de lucru prin ochii unei femei care încearcă să acceseze justiția. Aceasta trebuie să își analizeze, în mod critic, mediul de lucru și să identifice potențialele bariere în calea justiției și sistemele sau practicile care pot fi îmbunătățite. Obiectivul nu este ca persoana mentorată să găsească vină colegilor de muncă sau altor membri de personal, ci să privească, în mod holistic, tipurile de probleme pe care le poate întâmpina o femeie care încearcă să acceseze justiția.

Impactul preconizat

Persoana mentorată va aplica ceea ce a învățat în cadrul cursului de formare și a programului propriu-zis pentru a identifica zone concrete în care se pot face îmbunătățiri în mediul de lucru. În mod potențial, persoanele mentorate care sunt din același cabinet/birou pot face acest exercițiu împreună și persoana mentorată poate implica, de asemenea, și alți profesioniști în această „examinare”.

Conținut / subiecte

Cursul poate lua forma unui „mini audit de gen”, în cadrul căruia persoana mentorată examinează, în mod critic, mediul de lucru (nu numai spațiul fizic, ci și politici, proceduri etc.) din perspectiva unei ipotetice utilizatoare a justiției. Următorul pas ar fi ca persoana mentorată să raporteze ce au constatat (fie individual cu mentorul, fie într-un cadru de grup) și să elaboreze recomandări pentru îmbunătățiri.

Auditurile de gen sunt, de obicei, utilizate pentru a îmbunătăți integrarea dimensiunii de gen în cadrul unei organizații și poate fi un proces extins. Auditurile de gen pot fi, de asemenea, utilizate pentru a evalua legislația națională dintr-o perspectivă de gen. Aici, procesul este mult mai limitat și preconizat a fi realizat de persoana mentorată pe parcursul mai multor zile.

Exerciții

Mentorul solicită persoanei mentorate să îndeplinească sarcina de a-și examina propriul loc de muncă cu ochi critici și de a detecta tipurile de probleme despre care a aflat deja. Exercițiul poate fi descris ca un „mini audit de gen”, care este cu mult mai puțin extins decât un audit complet, sau ar putea fi un exercițiu de prezentare, în care persoana mentorată se pune în rolul unei femei care încearcă să acceseze justiția (a se vedea Resurse, mai jos).

Mentorul și persoana mentorată/persoanele mentorate pot elabora împreună o listă de verificare pentru acest audit de gen, utilizând sugestiile de mai jos și adaptând lista activității persoanei mentorate (adică, dacă sunt procurori, judecători civili sau penali). Mentorul trebuie să încurajeze persoana mentorată să analizeze nu numai spațiul fizic, ci și, în măsura posibilului, cunoștințele și acțiunile persoanelor din birou (de ex., asistenții procurorilor, greferii din instanță, executorii judecătorești etc.), procesele, politicile etc. Persoanele mentorate trebuie, de asemenea, să se deplaseze în mediul de muncă (nu doar să se gândească la asta), să discute cu personalul, să analizeze spațiul fizic și să analizeze probleme procedurale pentru a încerca să identifice eventualele probleme/bariere pentru femei. În mod potențial, dacă există un grup mixt de persoane mentorate, acestea își pot, de asemenea, vizita reciproc birourile.

Lista de verificare:

Revizuirea **politicilor, procedurilor și proceselor** din perspectiva sensibilității/ neutralității de gen/ indiferenței la dimensiunea de gen (adică, există instrucțiuni interne sau îndrumări privind intervierea unei victime a violenței bazate pe gen?)

Cunoștințele și sensibilitatea personalului cu privire la problemele de gen (adică, personalul are o înțelegere adecvată a nevoilor femeilor ca utilizatori de justiție? Există cursuri de formare profesională pentru personal?) Notă: persoanele mentorate pot intervieva membrii de personal selectați sau pot organiza o reuniune a unui grup-țintă.

Efectuați o **prezentare a spațiului fizic** (adică, sunt disponibile informații care abordează, în mod specific, eventualele întrebări pentru femeile care utilizează justiția - cum ar fi broșuri, pliante sau trimiteri la servicii locale? Există zone de așteptare separate pentru persoanele care vin la birou/instanță cu copii? Sunt luate în considerare problemele privind siguranța?)

Domenii de discuție

- ▶ Care au fost principalele dumneavoastră concluzii din prezentarea „mini-auditului de gen” în ceea ce privește accesul femeilor la justiție? V-a surprins ceva? Ce anume?
- ▶ Unde ați constatat cel mai des potențiale bariere în calea justiției? Au avut acestea legătură cu procedurile sau spațiul în sine, sau cu altceva?
- ▶ Ce măsuri concrete considerați că sunt necesare pentru a îmbunătăți accesul la justiție pentru femeile din mediul dumneavoastră de muncă?
- ▶ Cum ați caracteriza aceste bariere în ceea ce privește capacitatea de a le putea aborda singuri?
- ▶ Ați avea nevoie să colaborați cu alții pentru a îmbunătăți situația femeilor care utilizează justiția? Dacă da, cu cine? De ce suport sau resurse ați avea nevoie pentru a aborda aceste bariere? Ce puteți planifica pentru a vă asigura că aveți suportul și resursele necesare?
- ▶ Cum credeți că s-ar fi desfășurat acest exercițiu, dacă l-ați fi finalizat la începutul mentoratului (adică, cu 8 luni înainte)? Considerați că ați fi avut o perspectivă diferită asupra accesului femeilor la justiție, astfel cum se aplică propriului dumneavoastră mediu de muncă?

Resurse

În cazul în care persoanele mentorate nu sunt familiarizate cu conceptul de audit de gen, acestea pot citi o descriere a procesului aici: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-audit>

Cu toate acestea, mentorul trebuie să explice, în mod clar, că nu se așteaptă ca persoana mentorată să efectueze ceva de tipul unui audit complet de gen; exercițiul se dorește a fi un proces de examinare sistematică a mediului de muncă, utilizând unele metode de bază care sunt aplicate în auditurile de gen.

În 2015-2017, sistemul instanțelor din Suedia a fost supus unui proces de integrare a dimensiunii de gen, iar rezultatele sunt documentate într-un raport de feedback. Acest raport poate fi util ca lectură de fond, deoarece descrie activitățile care au fost utilizate pentru evaluarea sensibilității de gen a sistemului judiciar. De reținut faptul că secțiunea 3.6.6 din raport descrie modul în care a fost efectuată o „plimbare de gen pe urmele utilizatorilor”.

<https://rm.coe.int/gm-feedback-swedish-court/16808f14d8>

Cursul 10: Evaluare, pașii următori și încheiere

Scopul acestui curs final este de a încheia procesul de mentorat: a trage observații concludente, a colecta realizările învățării, a evalua rezultatele și a identifica pașii pentru viitor, pentru a integra învățarea în activitatea de zi cu zi a practicienilor din domeniul juridic.

Obiectivele învățării

Mentorul trebuie să susțină persoana mentorată în ceea ce privește examinarea călătoriei de învățare parcurse de aceasta în cadrul programului, identificarea punctelor ei de învățare și extragerea concluziilor privind această experiență. În acest curs, obiectivul principal este de a evalua învățarea, de a reflecta asupra impactului și de a transfera învățarea în activitatea de zi cu zi a persoanelor mentorate.

Cursul trebuie să ofere spațiu pentru feedback și sugestii din partea persoanelor mentorate, atât în ceea ce privește procesul de mentorat, cât și conținutul cursurilor de mentorat.

Impact preconizat

Persoanele mentorate trebuie să fie capabile să își identifice cele mai importante rezultate și puncte de învățare care pot fi integrate în activitatea lor zilnică din procesul de învățare, pentru a asigura un acces mai bun la justiție pentru femei.

Conținut / subiecte / domenii de discuție

- ▶ Puncte de învățare și concluzii;
- ▶ Pași viitori, eventuale necesități suplimentare de suport și învățare;
- ▶ Extinderea impactului - implicarea colegilor pe tema accesului femeilor la justiție;
- ▶ Evaluarea procesului - cooperarea dintre mentor-persoană mentorată;
- ▶ Feedback.

Exerciții

Poate fi deosebit de util ca acest curs să fie realizat cel puțin parțial în grup, astfel încât rezultatele învățării și etapele viitoare să poată inspira toate persoanele mentorate. Activitatea de evaluare poate include revizuirea notelor de mentorat și reținerea celor mai importante puncte de discuție din fiecare curs. Câteva aspecte ale învățării care pot fi discutate:

- ▶ Care sunt lucrurile/practicile pe care le fac deja, dar am devenit mai conștient de importanța acestora în ceea ce privește accesul femeilor la justiție?
- ▶ Există lucruri suplimentare pe care le voi face diferit după acest proces?
- ▶ Ce s-ar putea face din partea mea în viitor pentru a asigura un acces mai bun la justiție pentru femei?
- ▶ Care sunt cazurile și exemplele pe care le consider cele mai utile pentru propria mea activitate?

Resurse

Formular de evaluare finală a mentoratului (pentru persoanele mentorate) - Anexa 2.

RESURSE SUPLIMENTARE PENTRU ELABORAREA CURSURILOR DE MENTORAT

Consiliul Europei

Materiale privind accesul egal al femeilor la justiție

<https://www.coe.int/en/web/genderequality/equal-access-of-women-to-justice>

Convenția de la Istanbul (text în toate limbile Consiliului Europei)

<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>

Rapoarte ale Grupului de experți privind Acțiunea împotriva violenței asupra femeilor și violenței domestice (GREVIO)

<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/>

Curtea Europeană a Drepturilor Omului:

Jurisprudența (baza de date DOCD0)

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

Fișă informativă privind violența împotriva femeilor

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Violence_Woman_ENG.pdf

Fișă informativă privind violența domestică

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Domestic_violence_ENG.pdf

Fișă informativă privind egalitatea de gen

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Gender_Equality_ENG.pdf

Cursuri online ale Programului European pentru Educația în Domeniul Drepturilor Omului pentru Profesioniști din Domeniul Juridic (HELP): <http://help.elearning.ext.coe.int>

Surse privind statisticile de gen

Rapoarte, date PNUD privind dezvoltarea umană și profiluri ale țării

<http://www.hdr.undp.org/en>

<http://www.hdr.undp.org/en/data>

Baza de date CEENU privind statisticile de gen

<https://w3.unece.org/PXWeb/en> <https://w3.unece.org/PXWeb/ru>

Banca de date a Băncii Mondiale

<https://databank.worldbank.org/source/gender-statistics>

Agenții naționale de statistică

Comitetul CEDAW

Recomandări generale (inclusiv cu privire la accesul femeilor la justiție și violența împotriva femeilor)

<https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/Recommendations.aspx>

Jurisprudență

<https://juris.ohchr.org/en/search/results?Bodies=3&sortOrder=Date>

Videoclipuri

Multimedia Consiliului Europei privind egalitatea de gen
<https://www.coe.int/en/web/genderequality/multimedia>

Videoclipuri ale Consiliului Europei privind violența împotriva femeilor
<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/>
<https://www.coe.int/en/web/human-rights-channel/domestic-violence-and-violence-against-women>

Biblioteca digitală a ONU Femei
<https://www.unwomen.org/en/digital-library/videos>

ONU Femei pentru Europa și Asia Centrală
<https://eca.unwomen.org/en/digital-library/videos>

Egalitatea de gen (și diferența de remunerare între femei și bărbați)
<https://www.youtube.com/watch?v=TWvJ3Dd2Y9M>
<https://www.youtube.com/watch?v=t2JBPBIFR2Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=pF1j22x-yU8>

https://www.youtube.com/watch?v=snUE2jm_nFA

Stereotipuri de gen <https://www.youtube.com/watch?v=G3Aweo-74kY>

Integrarea dimensiunii de gen <https://youtu.be/udSjBbGwJEg> (limba engleză)

<https://youtu.be/Dh2B7ausEJo> (limba ucraineană)

ANEXE

- (1) Formular de raportare a cursului de mentorat (pentru mentori)**
- (2) Formular de evaluare finală a mentoratului (pentru persoanele mentorate)**
- (3) Formular de raportare finală a mentoratului (pentru mentori)**

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

**Accesul Femeilor la Justiție:
Îndeplinirea standardelor Convenției de la Istanbul și a altor
standarde europene privind egalitatea de gen**

FORMULAR DE RAPORTARE A CURSULUI DE MENTORAT

(Anexa 1, pentru mentori)

Acest formular de raport va fi completat de dumneavoastră după fiecare curs de mentorat pe care îl susțineți. Vă rugăm să citiți și să completați formularul cu atenție, deoarece acesta va fi utilizat pentru documentația Programului de Mentorat și îi va ajuta pe alții să înțeleagă mai bine procesul dumneavoastră, modul în care ați adaptat programul și ce ați învățat din acesta. De asemenea, aceasta este o oportunitate unică de a înțelege cum să îmbunătățiți Programul de Mentorat pe baza experienței dumneavoastră.

Încercați să fiți specifici, astfel încât să putem înțelege cât mai bine modul în care au decurs procesele și ce provocări ați întâmpinat în ceea ce privește persoanele mentorate. Înainte de a utiliza ceva din raportul dumneavoastră, Consiliul Europei vă va solicita permisiunea și vă va permite să editați respectivele părți.

Numele, țara dumneavoastră: _____

FCurs de mentorat individual Curs de mentorat de grup

Numele persoanei(lor) mentorate: _____

Data și locul cursului de mentorat:

Subiecte / domeniu abordat:

Scurt rezumat al reuniunii și experiențelor dumneavoastră:

Rezultate obținute și provocări întâmpinate în cadrul reuniunii:

Experiențe cu metodele propuse, chestiuni pe care le-ați adaptat sau sugerați să fie utilizate diferit:

Orice alte comentarii, chestiuni de reținut din acest curs:

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

**Accesul Femeilor la Justiție:
Îndeplinirea standardelor Convenției de la Istanbul și a altor
standarde europene privind egalitatea de gen**

**FORMULAR DE EVALUARE FINALĂ A MENTORATULUI
(Anexa 2, pentru persoanele mentorate)**

Acest formular de evaluare va fi completat de către toate persoanele mentorate până la sfârșitul Programului de Mentorat, după încheierea Cursului de evaluare cu mentorul. Vă rugăm să citiți și să completați formularul cu atenție, deoarece acesta va fi utilizat pentru documentarea Programului de Mentorat și îi va ajuta pe alții să vă înțeleagă mai bine procesul și ceea ce ați învățat din experiența de mentorat. Aceasta este, de asemenea, o oportunitate unică de a înțelege cum puteți îmbunătăți Programul de Mentorat pe baza experienței dumneavoastră.

Încercați să fiți specifici, astfel încât să înțelegem cât mai bine cum a decurs procesul dumneavoastră.

Numele, țara dumneavoastră: _____

Datele procesului de mentorat (datele de început și de încheiere) - de la prima ședință de mentorat până la ultima - aceasta poate include, de asemenea, întâlniri pregătitoare, în cazul în care considerați că acestea constituie parte integrantă din procesul dumneavoastră.

A. CONTEXT

Contextul în care a fost pus în aplicare proiectul: vă rugăm să descrieți orice informații contextuale privind activitatea dumneavoastră, care trebuie luate în considerare la citirea raportului:

B. EVALUAREA DUMNEAVOASTRĂ CU PRIVIRE LA PROCES

**Vă rugăm să vă descrieți experiențele în ceea ce privește procesul de mentorat.
Care sunt învățăturile dumneavoastră cele mai importante în urma cursului?**

Cât de util a fost Programul de Mentorat pentru activitatea dumneavoastră viitoare?

Dacă doriți să vă împărtășiți comentariile:

- Nu este deloc util Puțin util Util

Vă rugăm să evaluați următoarele aspecte ale Programului de Mentorat:

Relevanța subiectelor abordate

- Nu este bun Satisfăcător Bun Foarte bun

Facilitarea de către mentori

- Nu este bun Satisfăcător Bun Foarte bun

Timp rezervat pentru exerciții practice

- Nu este bun Satisfăcător Bun Foarte bun

Durata Programului de Mentorat a fost adecvată

- Nu este bun Satisfăcător Bun Foarte bun

Vă rugăm să indicați care este părerea dumneavoastră:

Programul de Mentorat mi-a dezvoltat competențele privind problemele referitoare la accesul femeilor la justiție și combaterea violenței împotriva femeilor.

- Dezacord puternic Dezacord Nu știu Sunt de acord Tam razıyam

Am învățat lucruri noi pe care le voi aplica în activitatea mea.

- Dezacord puternic Dezacord Nu știu Sunt de acord Tam razıyam

Sunt motivat să devin o persoană plină de resurse pentru colegii mei privind problemele abordate

- Dezacord puternic Dezacord Nu știu Sunt de acord Tam razıyam

Dacă doriți să vă împărtășiți comentariile:

Vă rugăm să indicați subiectele care considerați că nu au fost acoperite de Programul de Mentorat, dar ar fi trebuit să fie incluse sau cărora ar fi trebuit să li se dedice mai mult timp:

Sugestii suplimentare pentru îmbunătățiri (în ceea ce privește conținutul sau organizarea proceselor similare):

Vă mulțumim că ne-ați împărtășit comentariile dumneavoastră!

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

EUROPEAN UNION

CONSEIL DE L'EUROPE

**Accesul Femeilor la Justiție:
Îndeplinirea standardelor Convenției de la Istanbul și a altor
standarde europene privind egalitatea de gen**

FORMULAR DE RAPORTARE FINALĂ A MENTORATULUI

(Anexa 3, pentru mentori)

Acest formular de raportare va fi completat de dumneavoastră către sfârșitul Programului de Mentorat, după încheierea Cursului de evaluare, cu persoanele dumneavoastră mentorate. Vă rugăm să citiți și să completați formularul cu atenție, deoarece acesta va fi utilizat pentru documentația Programului de Mentorat și îi va ajuta pe alții să înțeleagă mai bine procesul dumneavoastră, modul în care ați adaptat programul și ce ați învățat din acesta. Aceasta este, de asemenea, o oportunitate unică de a înțelege cum puteți îmbunătăți Programul de Mentorat pe baza experienței dumneavoastră.

Încercați să fiți specifici, astfel încât să putem înțelege cât mai bine modul în care au decurs procesele și dacă ați întâmpinat provocări în ceea ce privește persoanele mentorate de dumneavoastră. Înainte de a utiliza oricare dintre materialele din raportul dumneavoastră, Consiliul Europei vă va solicita permisiunea și vă va permite să editați respectivele părți.

Numele, organizația, țara dumneavoastră: _____

Numele persoanelor mentorate: _____

Datele procesului de mentorat (datele de început și de încheiere) - de la prima ședință de mentorat până la ultima - aceasta poate include, de asemenea, întâlniri pregătitoare, în cazul în care considerați că acestea constituie parte integrantă din procesul dumneavoastră.

C. CONTEXT

Contextul în care a fost pus în aplicare proiectul: vă rugăm să descrieți aspectul contextual privind activitatea dumneavoastră, care trebuie luate în considerare la citirea raportului:

D. PARTICIPANȚI

Participanți: Cu cine ați lucrat?

Numere - Vă rugăm să ne furnizați informații cu privire la persoanele mentorate

Persoane mentorate	Profesia (judecător, procuror)	Număr total de întâlniri	Obiectiv principal, subiecte abordate

E. ACTIVITĂȚI CHEIE DE MENTORAT

Vă rugăm să oferiți o descriere a activităților cheie din cadrul procesului. Descrierea trebuie să includă:

- ▶ Cum și când s-au petrecut procesele de mentorat (întâlniri de mentorat individuale vs. de grup, experiențe care facilitează procesul de mentorat);
- ▶ Experiențe cu metodologia și metodele;
- ▶ Care au fost principalele rezultate ale procesului de mentorat în ceea ce privește schimbările pe care le-ați observat la persoanele mentorate?

F . ACCESUL LA JUSTIȚIE

Ce subiecte au fost abordate de proces și cum?

<p><i>Cursurile propuse în Ghidul de Mentorat:</i></p> <p><i>Vă rugăm să verificați cursurile care au fost livrate în cadrul procesului dumneavoastră</i></p>	☐ Ce legătură are „accesul femeilor la justiție” cu mine? ☐ Justiția este oarbă” nu înseamnă „oarbă față de gen” ☐ Explorarea barierelor în calea justiției pentru femei ☐ Accesul la justiție în cazurile de violență împotriva femeilor ☐ Aplicarea dreptului internațional privind drepturile femeilor în instanțele de judecată naționale ☐ Lucrul cu jurisprudența ☐ Ce se poate face pentru a elimina stereotipurile de gen din procesele judiciare? ☐ Utilizarea practicilor sensibile la dimensiunea de gen în viața reală ☐ Încheiere, evaluare și pașii următori ☐ <i>Alte subiecte sau domenii explorate:</i>
---	---

Cum ați abordat diferitele subiecte/cursuri (selectate mai sus)? Cum a fost experiența dumneavoastră cu diferitele subiecte? Vă rugăm să descrieți toate modificările pe care le-ați făcut (de ex., utilizarea materialelor suplimentare, concentrarea pe alte probleme din cadrul subiectului etc.).

Vă rugăm să ne oferiți obiectivele inițiale de mentorat stabilite cu fiecare persoană mentorată la începutul procesului dumneavoastră.

<p>Persoana mentorată:</p>	<p><i>Obiective de mentorat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ... ▶ ... ▶ ...
<p>Persoana mentorată:</p>	<p><i>Obiective de mentorat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ... ▶ ... ▶ ...
<p>Persoana mentorată:</p>	<p><i>Obiective de mentorat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ... ▶ ... ▶ ...

Proiectul a contribuit la îmbunătățirea accesului la justiție pentru femei în următorul(oarele) mod(uri):

G. REZULTATE – RESURSE ȘI DIFICULTĂȚI

Vă rugăm să enumerați care considerați că este/sunt cel(e) mai de succes rezultate/impact al(e) proceselor de mentorat.

Încercați să fiți cât mai exact posibil.

În ce măsură rezultatele au corespuns așteptărilor și planurilor dumneavoastră?

Vă rugăm să menționați dacă toate obiectivele planificate au fost atinse sau nu și, de asemenea, dacă au existat rezultate neașteptate.

Ați întâmpinat dificultăți pe parcursul procesului de mentorat? Dacă da, care au fost acestea? Cum le-ați depășit?

Vă rugăm să menționați exemple concrete...

H. URMĂRIRE ULTERIOARĂ ȘI SUSTENABILITATE

Ați planificat vreo monitorizare a proceselor de mentorat?

Vă rugăm, încercați să menționați exemple și planuri concrete privind persoanele mentorate de dumneavoastră.

I. DESPRE DUMNEAVOASTRĂ

Vă rugăm să completați următoarele propoziții:

Fiind mentor în cadrul acestui program am aflat că ...

Motivația principală care m-a menținut activ pe parcursul mentoratului a fost...

Ceea ce mi s-a părut cel mai dificil în calitate de mentor a fost...

Datorită mentoratului, am ...

J. ORICE COMENTARIU SUPLIMENTAR

Vă rugăm să împărtășiți orice comentarii și/sau feedback care nu se încadrează în întrebările de mai sus:

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 47 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European convention on Human rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

www.coe.int

The Member States of the European Union have decided to link together their know-how, resources and destinies. Together, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms. The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders.

www.europa.eu

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe